

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	v upravištvu prejemani:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5.50
na mesec 2—	na mesec 1.90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (I. nadstropje levo), telefon št. 34.

Izjava vsak dan zvečer izpolni in priloži.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Pomožna številka velja 10 vinarjev.

Na pisma naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 28—
pol leta 13—	pol leta 13—
četrt leta 6.50	četrt leta 6.50
na mesec 2.30	na mesec 2.30

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravištvu: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Ta Justična uprava!

Lepo božičnico smo Slovenci prejeli od justičnega ministra. Imenoval je nove nadsvetnike pri okrožnih sodiščih v Mariboru in Celju; prezrl je pa, kakor navadno slovenske uradnike.

Ze pred nekaterimi leti je dobil nadsvetnik Gregorin naslov nadsvetnika in je od tedaj bil član civilnega senata; tudi je mnogokrat predsedoval pri civilnih obravnavah; sploh je mož jako vreden in priden uradnik, sicer slovenskega mišljenja, ki se pa ni utikal nikdar v politiko; zares uradnik brez graje. Pa še do današnjega dne nima plače kot nadsvetnik. Ako je zaslužil dobiti že pred nekaterimi leti nadsvetnikov naslov, bi moral človek misliti, da je zaslužil vendar tudi že nadsvetnikovo plačo. Sedaj so postali trije svetniki v Celju: dr. Smolej, Katzian in pl. Garzaroli, vsi mlajši, pravi nadsvetniki; Gregorin pa še sedaj nima nadsvetnikove plače.

V Mariboru ni bil imenovan svetnik Čajkarič, vzoren uradnik, znano izvrstno kvalificiran, o katerem je sicer znano, da je Slovenec, ki pa sploh ne zahaja nikdar v nobeno družbo; mlajša svetnika dr. Wokanun in dr. Fridlsta že dalje časa nadsvetnika; sedaj za Celje imenovani nadsvetniki so vsi dosti mlajši od Čajkariča. Kdor je dobil naslov višjega uradnika in je tega naslova vendar bil vreden, moral bi vsaj pri prvi priliki tudi dobiti plačo; mlajši uradniki ga ne bi smeli preskočiti.

To je grda krivica. Se grša krivica je pa to, da se celo na istem mestu in v istem kraju zapostavljajo slovenski, ravnotako ali še bolj sposobni uradniki za nemškimi kolegi. Povsod naj bo pač Nemec — »Uebermensch«.

Praktikanti in avskultanti v Celju in Mariboru so za to, da obiskujejo slovenski tečaj, dosedaj dobivali od nadsodišča po 200 K in se podpora od ministrstva po 200 K na leto. Letos pa je ministrstvo nakazalo svojo podporo izrecno le praktikantom in avskultantom nemškega mišljenja, niti enemu Slovencu. Da pa ne bi mogli kdo misliti, da je ministrstvo svojo podporo Nemcem nakazalo zaradi tega, ker se oni več trudijo v slovenskem tečaju; naj bodi pribito, da je dobil v Mariboru podporo od ministrstva tudi avskultant po rodu Slovenec, ki seveda dobro slovensko zna, ki je bil pred enim letom še član mariborske čitalnice, pa je iz nje izstopil in se »ponemil«. Ta je sedaj tudi postal deležen Hohenburgerjeve milosti; drugače pa le ljudje odločno nemškega mišljenja. Zares prav avstrijske justične razmere! Živela pravica!

Deželni zbor kranjski.

XX. seja.

Ljubljana, 25. januarja 1910.
(Dalje.)

Pomožna akcija za nakup krmil.

Ker se je o tej zadevi svoj čas mnogo razpravljalo v naši javnosti, priobčujemo tozadevno poročilo deželnega odbora v celoti. Poročilo se glasi:

Vsled izredne suše v poletju 1908 nastalo je kakor drugod tudi na Kranjskem toliko pomanjkanje krme, da se je bilo resno bati depekacije dežele. Da se grožnja nevarnost prepreči, uvedla se je državna pomožna akcija na ta način, da so se krmila kupovala iz kredita, ki ga je dala država v ta namen na razpolago, in oddajala živinorejcem po znatno nižjih cenah. Izvršitev akcije poverila je vlada na Kranjskem sprva »Gospodarski zvezi« in »Zvezi slovenskih zadrug«, pozneje zaradi

zdržitve vodstva v eni roki le »Gospodarski zvezi«.

Z dopisom 2. marca 1909, št. 5488 je deželna vlada naznanila deželniemu odboru, da je poljedelsko ministrstvo za pomožno akcijo na Kranjskem doslej dalo na razpolago skupno 600.000 K in pri nakazilu zadnjega delnega zneska izreklo nado, da se bo z dovoljenim kreditom izhajalo. Deželna vlada je odredila, da je na že vložene priglasitve kolikor mogoče ozir jemati, toda popolnoma ustreči vsem zahtevam je bilo z ozirom na razpoložljiva sredstva nemogoče. Vendar so dohajale deželni vladi še vedno nove prošnje za krmila, katere je bilo smatrati za oziroma vredne ne samo gleda na splošni bedni položaj prebivalstva, ampak v posameznih slučajih tudi zategadel, ker so dotične prošnje došle šele naknadno očitno iz takih vzrokov, da se zakasnitev ni mogla v zlo šteti v stiski nahajajočim se živinorejcem.

Ker je poljedelsko ministrstvo že ob pričetku akcije finančno udeležbo dežele označilo kot nujno potrebno, prosila je deželna vlada, da deželni odbor dovoli vsaj 20.000 K deželnega prispevka, da bo mogoče deloma ustreči najnujnejšim in najbolj uvaževanja vrednim naknadnim prošnjam. Tej želji žalibog z ozirom na § 7 instrukcije za deželni odbor ni bilo mogoče ugoditi, ker ni bilo kredita na razpolago. Pač pa je deželni odbor soglasno sklenil in o tem obvestil vlado, da hoče visokemu deželnemu zboru predlagati deželni prispevek v znesku 20.000 K za pomožno akcijo. Da pokaže dobro voljo, je deželni odbor, računajoč na to, da bo visoki deželni zbor predlagani prispevek dovolil, izrekel se pripravljeno, takoj na račun tistega prispevka nakazati 2000 K, ako bi vlada to želela. Hkrati pa je deželni odbor v dopisu 11. marca 1909, št. 3300 naprosil deželno vlado, da izposluje od poljedelskega ministrstva sredstva za popolno izvedbo državne pomožne akcije.

Dne 4. marca 1909 prejel je deželni odbor od »Gospodarske zveze« obvestilo, da je po približnem računu, narejenem v konferenci pri deželni vladi dne 17. januarja 1909, ostalo za II. razdelitev krmil iz drž. podpore okoli 320.000 K, s katero vsoto bi se bilo brez naknadnih razdelitev ravno izhajalo. Vsled izvršitve še nekaterih naročil iz I. razdelitve in drugih naknadnih naročil povisali so se stroški za II. razdelitev na okoli 450.000 K, tako da je ostala približna vsota 130.000 K nepokrita. Vsled tega je bilo glasom omenjenega obvestila ravnateljstvo »Gospodarske zveze« prisiljeno, vsako nadaljno odmero krmil iz pomožne akcije neizvršeno pustiti, dokler ni bilo pokritje navedenega primanjkljaja 130.000 K in primanjkljaja za nadaljne odmere krmil zagotovljeno.

Z drugim dopisom dne 4. prosinca 1910 je »Gospodarska zveza« predložila deželnemu odboru prepis poročila o odnosu obračuna o pomožni akciji, katero poročilo je poslala dne 27. vinotoka pr. I. poljedelskemu ministrstvu. Iz tega poročila je posneti, da je vlada dala na razpolago doslej 640.000 K. Račun stroškov izkazuje 692.157 K 94 h, račun dohodkov pa 148.068 K 27 h; razlika 44.089 kron 67 vinarjev, tvori dobroimetje »Gospodarske zveze«, katero je vsled obresti naraslo do 31. grudnia 1909 na 49.260 K 94 h. Omenjeno bodi tukaj, da je obračun, ki ga je »Gospodarska zveza« predložila ministrstvu, začasen, ker nekatere že vpisane postavke še niso došle in zneska refakcij od že poravnanih tovarnin železnično ministrstvo še ni naznanilo. Ker znesek 20.000 K, katerega je bil prvotno deželni odbor obljubil predlagati visokemu deželnemu zboru, ne bi zadostoval za pokritje zgoraj navedenega dobroimetja »Gospodarske zveze«, je ta prosila za zvišanje deželnega prispevka na 40.000 K

Vsled te prošnje je deželni odbor zadevo vzel vnovič v pretres in sklenil predlagati:

Visoki deželni zbor blagovoli k stroškom državne pomožne akcije za razdelitev krmil po izredni suši v poletju 1908 prizadetim živinorejcem dovoliti čimnajvišji prispevek na račun deželnega zaklada.

Vodovodna naklada v Kranju.

Mestna občina Kranj je v smislu § 3., odst. 3., zakona z dne 8. januarja 1907, dež. zak. št. 1, o preskrbovanju vode za mesto Kranj in okolico, prispevala za zgradbo vodovoda znesek 127.091 K, katerega si je izposodila pri mestni hranilnici v Kranju proti 4 1/4 % obrestim in proti amortizaciji v 52 1/2 letih.

Za obresti in amortizacijo tega posojila je treba vsako leto 6036 K 84 vin. Temu se pridružijo režijski stroški vodovoda letno približno 2000 K tako, da ima mestna občina za bodoče računiti letno s skupnimi stalnimi izdatki za vodovod v znesku 8036 K 84 h.

Vrhutega bodo prej ali slej neizogibni tudi še vzdrževalni stroški za vodovod.

Da se pokrijejo navedeni vodovodni stroški, je občinski odbor sklenil, naj se pobira 5 % na naklada od hišne najemščine.

Sprico izkazane potrebe predlaga deželni odbor, da se sprejme sledeči zakonski načrt.

§ 1.

Mestni občini Kranj se dovoljuje, da sme pobirati v pokritje stroškov za vodovod v Kranju 5 % na naklado od k hišnonajemnemu davku napovedane, odnosno od davčnega urada ugotovljene najemščine, oziroma od učenjene najemne vrednosti prostorov onih poslopij v Kranju, mimo katerih so cevi za vodovod v Kranju položene tako, da je možno iz njih preskrbovati z vodo omenjena poslopja.

Pri v najem danih prostorih je dotičnim posestnikom pridržana pravica od tistega časa, ko so vplejali vodo v svoja poslopja za uporabo gostačev, zahtevati od teh povračilo omenjene občinske naklade po razmeri najemščine.

Kako je ustanoviti najemninsko vrednost pri prostorih, ki niso dani v najem, določa deželni odbor v sporazumu s političnim deželnim oblastvom.

§ 2.

Pravica občine pobirati na naklado preneha koncem leta 1930.

§ 3.

Vodo, potrebno za domačo porabo (za pitje, kuhanje, pranje in snajenje) oddaja občina brez posebnega povračila; za vodo pa, oddano v druge namene, je plačati občini pristojbino po določenem, od deželnega odbora dogovorno s c. kr. političnim deželnim oblastvom potrjenem ceniku.

Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem.

V XIII. seji dne 11. oktobra leta 1909 je bil odobren statut »Zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani«, ob enem pa se je pooblastil deželni odbor za eventualne nebitvene izpremembe statuta, ki bi jih morda zahtevalo c. kr. ministrstvo za javna dela.

Ministrstvo zahteva glasom dopisa c. kr. deželne vlade z dne 14. januarja 1910, št. 1263, še nekatere izpremembe, ki jih smatra deželni odbor za bistvene. Razven tega smatra deželni odbor za potrebno, da se da tudi domači obrti zastopstvo v kuratoriju. Zato predlaga deželni odbor, da naj se določa glede kuratorija glasi:

§ 3., odstavek 2., točka 1.:

- iz dveh članov, ki ju imenuje c. kr. ministrstvo za javna dela, oziroma njiju namestnikov;
- iz predsednika c. kr. urada za pospeševanje obrti ali iz zastopnika, ki ga določi tisti od slučaj

do slučaja izmed uradništva urada za pospeševanje obrti;

e) iz obrtnega referenta deželnega odbora kranjskega;

d) iz osem članov, oziroma njih namestnikov, ki jih izvoli deželni odbor vojvodine Kranjske in sicer šest izmed obrtnega srednjega stanu, dva pa iz domače obrti;

e-g) ostane neizpremenjeno.

Dodado se pa še sledeče točke:

h) iz vsakokratnega združnega inštruktorja c. kr. trgovskega ministrstva;

i) iz vsakokratnega ravnatelja državne obrtne šole v Ljubljani;

j) iz vodje zavoda, ki pa ima samo posvetovalen glas.

Odpadejo pa besede: »I. iz zastopnikov tistih činitelj

ljev, ki prispevajo k stroškom zavoda, in sicer« ter »dalje 2.«

Uredba pravic drvarjenja, paše itd.

Deželni odbor je izdal načrt zakona v zadevi nove uredbe in odkupa urejenih pravic drvarjenja, paše in prejemanja gozdnih pridelkov ter zavarovanja pravic gozdnih upravičencev in predlaga, da deželni zbor ta načrt ustavno odobri.

Vsi ti predlogi se izročijo odsekom.

Organizacijski statut slovenske trgovske šole.

Solski odsek predlaga k predloženemu načrtu deželnega odbora nekatere izpremembe, oziroma dostavke, od katerih so najvažnejši sledeči:

Redni učitelji dobivajo razven tega (plače) aktiviteto doklado, ki je enaka oni državnih učnih oseb IX. čina. Ravnatelj dobi aktivitetno doklado v enaki višini kakor je določena za državne osebe VIII. čina.

§ 28., odstavek 8., se vrine za 120 K, če so izprašani, neizprašani pa 96 K, za 100 K, če so izprašani, neizprašani pa 80 K, za 80 K pa: če se izprašani, neizprašani 64 K.

§ 30., odstavek 2., se ima glasiti: Vsi učitelji in ravnatelji so dolžni poučevati po svoji zmožnosti in po potrebi na vseh oddelkih zavoda.

Učna obveznost znaša za ravnatelja po 12 ur, za ostale učitelje pa po 20 ur na teden.

Odsek predlaga:

Organizacijske določbe, učni in disciplinarni red za združno šolo v Ljubljani se deželnemu odboru vračajo z naročilom, da ga predloži znova, ko bo poizvedel konečno mnenje državne oblasti.

Načrt naj se odobri.

Po kratkem poročilu poročevalca posl. Zabrada se v generalni debati oglasil poslanec Gangl, ki poudarja, da je slovenska trgovska šola zavita v nekako meglo. Ni jasno, koliko je stala ustanovitev zavoda, koliki so bili stroški, kako so se namestili učiteljske moči. V kuratorij je vzel odposlanec »Zadrugne Zveze«. Proti temu bi bilo pravilno, da se privzamemo v kuratorij tudi zastopniki podobnih organizacij, kakor »Zveze slovenskih zadrug« in »Trgovskega društva Merkur«. Ne strinja se z določbo, da ravnatelja in učno osebje imenuje kuratorij, ne da bi službo razpisal, in z določbo, ki določa nagrade učnemu osebju in uradne ure ravnatelja.

Zaradi tih stvari ne morejo govoriti in njegovi somišljeniki sprejeti takega statuta, kakor je predlagan, pač pa bi ga sprejeli s primernimi izpremembami, ki jih bo predlagal govornik v specialni debati.

Nato govori poslanec dr. Eger, ki pravi, da so Nemci svoj čas glasovali za ustanovitev te šole pod pogojem, da revni nemški učenci dobe enake podpore, kakor slovenski. V šolskem odseku je ponavljal svoječasna tozadevna izvajanja in hotel predlagati pet deželnih štipendij za nemške učence. Ni pa stavil te resolucije, ker se je zagotovilo, da se bo

pri deželnem proračunu oziralo na to.

Poslanec Gangl odgovarja poslanec Jarc, ki pravi, da se je zastopnik »Zadrugne Zveze« sprejel v kuratorij, ker je ta »Zveza« sprožila ustanovitev šole. Proti »Merkurju« ne bi imel nič, a trgovci so že po zastopniku trgovskega gremija zastopani.

Poročevalec predlaga prehod v specialno debato. — Sprejeto.

Razpravo razdeli deželni glavar v tri dele od § 1 do 14, od § 15 do 37 in tretji oddelek do konca.

K prvemu odstavku predlaga poročevalec sprejem odsekovskega predloga.

K besedi se oglasi poslanec dr. Novak, ki izjavlja, da je narodno-napredna stranka vedno skrbela za šolski pouk in ga pospeševala. Da pa bo sedanja trgovska šola dobila tisti odmev v ljudstvu, ki ji je potreben, je treba od nje odstraniti vsak najmanjši pojav strankarstva. V tem statutu pa se je pokazalo strankarsko kopito, ker ne pripušča nikakega nadzorstva s strani narodno-napredne stranke, dočim so v kuratoriju zastopani sami klerikalni činitelji. Govornik nima nič proti temu, da je zastopana »Zadrugna Zveza«, ali pustiti je treba, da se da mesto v kuratoriju tudi »Zvezi slovenskih Zadrug«, ki je jako važen faktor v narodno-gospodarskem našem življenju, saj šteje 170 članov. V nadaljnjem navaja točno številke prometa »Zveze slovenskih Zadrug« in njenih članic, ter nadaljuje:

To so številke, ki govore glasno dovolj. Klerikali dobro vedo, da je »Zveza slovenskih Zadrug« ravno tako kravovo potrebna, kakor je bila svoj čas »Zadrugna Zveza«. Veliko zadrug je, ki nočejo iskati zveze z »Zadrugno Zvezo«, zato je druga centrala nujno potrebna in to je »Zveza slovenskih Zadrug«. Zato je čudno, da se je sprejel v kuratorij zastopnik ene, ne pa tudi druge zveze. In to ravno kaže strankarsko stališče, ki je gotovo škodljivo. In če imajo klerikali korist v tej nečimernosti, da ima »Zadrugna Zveza« svojega zastopnika, bo to pač pozneje škodovalo zavodu.

Ko se je ustanovila deželna banka, se je pojavil enak slučaj. Kakor tedaj, se je tudi tu pojavilo strankarstvo, ko se odklanja kontrola cele javnosti.

Do druge narodnosti imajo klerikali dovolj ljubezni.

V trgovski zbornici so se hitro našli klerikali in Nemci, pri imenovanju novega učitelja na Gorenjskem (slučaj Potokar) tudi, pri imenovanju nekega inženjerja ravno tako. Vedno pa kažejo sovraštvo proti pristašem narodno-napredne stranke, dasiravno so iste narodnosti.

Predlaga, da »Zveza slovenskih Zadrug« dobi svojega zastopnika v kuratoriju šole, ali pa naj se erta tudi zastopstvo »Zadrugne Zveze«. (Odobranje narodno-naprednih poslancev!)

K besedi se oglasi poslanec dr. Lampe, ki pravi, da klerikalne gospodarske organizacije niso politične, in morejo zato imeti zastopstvo teh organizacij v kuratoriju šole. Zanima, da bi stale te organizacije pod kuratel klerikalne stranke. (Smeh pri narodno-naprednih poslancih.) Seveda pa je »Zveza slovenskih Zadrug« politična.

Glede imenovanja nadučitelja v Beli peči pravi, da sta bila slovenska kompetenta oba ravnorka disciplinirana. Za Slovenca nismo mogli, za Nemca pa nismo hoteli glasovati. (Dr. Novak: Pa niste bili dosledni. Glasovali bi bili morali za Nemca.)

Ljubezen do Nemcev ni resnična. (Dr. Novak: Kaj pa trgovska zbornica?) Dr. Lampe nato seveda taji, da ni nikake zveze bilo z Nemci v trgovski zbornici, glede Gailhoferja pa pravi, da se je že prepričal, da je dober uradnik.

Poslanec Gangl je prepričan, da bi zastopstvo dežele Kranjske dobilo pravo lice, če bi se ti zastopniki volili po deželni zbornici in sicer po kurijah. Če bi se oporekalo, da deželni zbor ni vedno na razpolago, naj bi bi se na izvolilo pet zastopnikov in pet namestnikov.

Priporočila, da se sprejme v kuratoriji zastopnik trgovskega društva »Merkur«, ki se je zlasti odlikovalo z izdajanjem slovenskih trgovskih knjig, katerih ena je celo aprobirana po ministrstvu. Društvo je izdalo zelo važen trgovski koledar, kilometer-sko kazalo, knjigo »Trgovsko knjigovodstvo in »Menično pravo«. Iz tega se razvidi, kako se društvo zanima za stanovsko izobrazbo. Društvo deluje torej zelo plodonosno, dasiravno ne dobiva nobene podpore od vlade in enakih faktorjev. »Merkur« ima na razpolago lepo knjižnico, prireja predavanja, izdaja stanovski list, ima blagotvorne naprave. Dela torej vsestransko za duševni in materialni napredek svojih članov. Vredno je torej, da to društvo dobi svojega zastopnika, zlasti z ozirom na besede dr. Lampe, da se nikomur ne delati krivica.

K § 12 predlaga, da se črta določba, da naj bi kuratorij nadziral solski in disciplinarni red zavoda, ker to ni zadeva kuratorija, pač pa ravnatelja, oziroma učnega osebja. To zahteva avtonomija šolstva. (Odobravanje!)

Posl. dr. Krek odgovarja predvsem na očitjanje, da so klerikalci zvezani z Nemci, in pravi, da naj si le puste to očitati, češ, da jim to itak ne škoduje.

Zastopnik združništva je potreben v kuratoriju trgovske šole. Hvali združnost šolo »Združne Zveze«, na katero se je ta šola morala nasloniti, ker ne more eksistirati brez združne centrale. Načelstvo »Združne Zveze« da je bilo vedno proti vmešavanju politike v gospodarsko organizacijo. Stališče stranke da pri Zvezi nima nič opraviti.

Ako bi sprejeli predlog dr. Novak, bi priznali principielno opravičenost dveh združnih zvez v deželi. (Klici: »Čisto prav!«) Taka razdelitev bi bila mogoča le tako, da se oddele kmetijske od obrtnih združenj. Ministrstvo je že večkrat izreklo, da konkurenčni central v eni deželi ne more trpeti. Zato mora ostati, kakor predlaga odsek, zlasti kar daje »Združna Zveza« trgovski šoli naravnost učne moči.

Tako je stvar pojasnjena. (Dr. Tavčar: Nam je bila jasna že zdavnaj!)

Oglasi se k besedi se posl. dr. Novak, ki pravi, da iz vehemence dr. Krekovega govora le izhaja, kako hudo je zadel predlog naprednih poslancev klerikalne. Saj je svoj čas celo rekel dr. Krek, da ne bo prej nehal, dokler ne bo ugonobil liberalnega združništva. Torej je vendar poznal liberalno in klerikalno združništvo. In klerikalci vedno poudarjajo, češ, to je naše, to je naša organizacija, torej klerikalna.

Konkurenca v združništvu je potrebna. Res je, da preveč razdvajati združništva ne gre, ali vendar tu stvar sama kaže, da je bila »Zveza slovenskih zadrug« potrebna, saj je v tako kratkem času dosegla tako lepe uspehe.

Glede zveze klerikalcev z Nemci pravi, da ne trpi, da bi mu kdo očital da je govoril neresnico. Resnice, da so se klerikalci zvezali z Nemci pri volitvah v trgovsko zbornico, da je bil izvoljen Nemeč, ne pa Slovenec, te resnice ne zbrise niti dr. Lampe s svojo duhovniško suknjo.

Poslanec dr. Krek se opravičuje, da je napovedal boj le takemu združništvu, ki je škodljivo splošnim koristim združništva, da je trditelj, da bi bil napovedal boj naprednemu združništvu, neresnična.

Poslanec dr. Lampe trdi, da so bili naprednjaki svoj čas najhujši nasprotniki združništva. (Klici: »Konsumov, da!«) Ko imenuje napredno stranko, stranko oderuhov, nastane med narodno - naprednimi poslanci velikansko ogorčenje. Vse kliče, koga imenuje dr. Lampe oderuha, da si kaj takega ne puste dopasti. Hrup je bil naravnost velikanski, glavar zvonil, a ne pomaga nič. Dr. Lampe prebledi in začne strašno tiho govoriti.

Dr. Tavčar: Sedaj pa je patos izgubil.

Ko dr. Lampe govori nekaj o liberalizmu, mu zakliče dr. Tavčar: »Kaj pa vi veste o liberalizmu?« — Ko dr. Lampe še nadaljuje, da so bili naprednjaki najhujši nasprotniki združništva, da so liberalni sodniki in glavarji bili ravno taki, da pa niti sicer (Klici: »Vi ste bi-rič!«) niso mogli ustaviti združništva. Govori še naprej.

Dr. Tavčar: Ali je to k stvari! Kaj se bo repenčil!

Ko dr. Lampe očita »Zvezi slovenskih zadrug«, da je oropala celjsko »Zvezo« združenje, nastane med narodno - naprednimi poslanci nepo-

pisno ogorčenje. Slišijo se klici: Hlavo! Lump! — Dr. Tavčar Sukičetu: Starite svoje dolanosti! — Skandal, da dopustite kaj takega! Oujejo se nadalje klici: Umazana lump, čifut, to je jad! Takemu Slove-ku se ne odgovarja! Modtem je nehal dr. Lampe.

Posl. dr. Novak označi izraz dr. Lampetov, da so stali narodni naprednjaki, ko se je snovalo združništvo na strani oderuhov, je to podlo obrekovanje. Odločno zavrača, da bi bila »Zveza slovenskih zadrug« ropala članice, in pravi, da bo vkljub klerikalcem »Zveza slovenskih zadrug« ostala gotovo tako dolgo, kakor klerikalna »Združna Zveza«.

Pri sledečem glasovanju se sprejmejo nespremenjeni odsekovi predlogi. Vsi predlogi naprednih poslancev se zavrnejo.

Drugi del.

K drugemu delu, od § 15 do § 17, predlaga poročevalec nekatere izpremembe.

K besedi se oglasi poslanec E. Gangl:

Po razpoloženju v zbornici ni misliti, da bi bili izpreminjevalni predlogi sprejeti, dasiravno bi koristili trgovski šoli.

K § 24 predlaga, da se mora ukrepanje ravnateljstva na lastno odgovornost pridobiti naknadno odobrenje kuratorija, kajti tudi ravnatelj so ljudje. S to določbo bi se za- branila marsikatera nepravilnost.

K § 27 predlaga, da naj ravnateljstva in učnega osebja ne nastavlja kuratorij, ako ni prej razpisal služeb. To je pri vseh javnih službah, naj bo tudi tukaj, kajti sicer se lahko oddajajo službe kar pod roko, kar s stališča pravičnosti gotovo ni prav! (Klici: »Gailhofer!«)

K § 28, ki določa prejemke osebja, različne pod strok, da naj n. pr. telovadni učitelj dobiva manjše prejemke, kakor drugi učitelji, predlaga izpremembo. Telovadba je zlasti važen predmet za trgovsko šolo. Obenem je pa služba telovadnega učitelja zelo težka in naporna. Nadalje se za ravnatelja določa najmanj 12 učnih ur, največ pa 20. Ravnatelj ima drugega, zlasti pisarniškega posla veliko, da mora zanemarjati didaktične posle.

Predlaga resolucijo, da naj se vsem izprašanim učnim močem določi 120 K za tedensko uro, neizprašanim pa 100 K.

Ravnatelju naj se določi največ 12 učnih ur, ali pa naj se mu dodeli pisarniška pomožna moč.

Izdajanje spričeval o Božiču je prezgodaj, ker tedaj ne more učitelj še izreči sodbe o napredovanju in zmožnosti učenca.

Popolnoma dovolj bi tudi bilo, ako bi se izdajala samo semestralna, ne pa kvartalna spričevala.

Poslanec Jare izjavi, da bode njegova stranka glasovala za Ganglovo resolucijo, glede drugih določb pa ima zbornica po ministrskem odloku vezane roke in jih ni mogoče izpremeniti.

Pri sledečem glasovanju se sprejmejo odsekovi predlogi in resoluciji posl. Gangla. Predlogi poslancev Gangla se zavrnejo, celo predlog, da naj se službe pravilno razpisujejo.

Organizacijske določbe se vrnejo deželnemu odboru, dokler se ne izve končno mnenje državne oblasti. Vsi drugi odsekovi predlogi se tudi sprejmejo.

Vse skupaj se sprejme tudi v tretjem branju.

Ganglov nujni predlog.

Poslanec Gangl je postavil svoj čas nujni predlog, da naj se iz deželnih sredstev da 6000 K podpore revnim idrijskim občanom, ki so bili oškodovani po povodnji.

Poročevalec dr. Žitnik poroča v imenu finančnega odseka, da je bil odsek mnenja, da je država dolžna povrniti škodo, ki je nastala vsled onih grabelj, ki so last gozdnega erarja, ne pa, da bi dežela dajala podporo. Pač pa odsek predlaga, da naj zbornica priporoči prošnjo ministrstvu.

K besedi se oglasi posl. Gangl, ki pravi, da so res vsemu krive one grablje, ali sedaj je upati, da se kmalu odpravijo. Res je pa, da je nesreča zadela predvsem one revne posestnike, ki so se svoj čas zavezali z reverzom, da ne bodo od erarja zahtevali nikake odškodnine. Res je nadalje, da dežela dobiva od idrijskega mesta na leto 48.000 K, torej bi se pač smela dežela enkrat spomniti idrijskega mesta in pomagati s 6000 kronami. Z obžalovanjem jemlje odgovor finančnega odseka na znanje, kakor ga bodo vzeli tudi na znanje idrijski prebivalci, katere pozna le tedaj, kadar ji plačujejo teške doklade, sicer pa ne. Ne verjame tudi, da bi, kakor pozna deželni odbor, šlo na Dunaj bogve kako ugodno poročilo; saj se ve, kako je deželni odbor naklonjen Idriji.

Predlaga, naj zbornica ne sprejme poročila odsekov, temveč da vrne odseku, da nanovo preštudira

stvar in vendar predlaga 6000 K podpore.

K besedi se oglasi nato dr. Krek, ki posamežne omeni, naj se Idrija ne prestra pri sprejemu idrijskih meščanov v deželno blaginjo. (Klici: Lepo stališče!) Dežela ne more dajati podpor za škodo po ujmah. (Klici: »Za Marijanišče pa imate 100.000 kron!«) To je tudi valed ujem! Ganglov predlog da je skrajno nevaren za deželno blaginjo. Priporočila torej sprejem odsekov predloga.

Nato govori posl. dr. Šusteršič, ki pravi, da je svoj čas dala dežela 50.000 K za podpore vsled ujem, valed česar pa država potem ni nič dala, temveč je šel denar v Galicijo. Zato pa dežela ne sme dajati takih podpor, temveč edino le država. Zato bo njegova stranka glasovala za odsekov predlog.

Posl. dr. Lampe pravi, da je deželni odbor ravnotako naklonjen Idriji, kakor drugim občinam, ker je zavrnil vse take prošnje. Deželni odbor da varuje idrijsko prebivalstvo proti sedanjemu mestnemu zastopstvu, ki mu hoče nalagati teška bremena.

Poslanec dr. Novak noče govoriti s političnega stališča, ker upa, da bo beda v idrijskem mestu ganila srca poslancev. Iz letnega poročila čita vsote, ki jih je dajala dežela leta 1907 raznim mestnim in trškim občinam. Torej bi mogla dežela tudi sedaj žrtvovati za Idrijo 6000 K. Pri tem se seveda ne sme norčevati iz bede prosičev podpore.

Prošnja Idričjanov je drugačna, kakor pa druge prošnje za podporo vsled ujm. Idričani prosijo te podpore pod pogojem, da država povrne deželi vsoto 6000 K. Če je finančni odsek tako gotov, da država povrne to škodo, naj vendar dežela da sedaj to vsoto, ker jo Idričani nujno rabijo.

Poslanec P o v š e pove, da je regulacija Nikave že sklenjena in zato določena že gotova vsota.

Poslanec Gangl pravi, da bo dr. Lampetu že svoj čas odgovoril na njegova izvajanja. Iz letnega poročila za leto 1908 navaja podpore, ki so se izplačale to leto raznim posestnikom, prizadetim vsled ujm. Če so se dale podpore tem posestnikom, zakaj se ne bi priznale podpore tudi Idričjanom. Poudarja še enkrat, da Idrija za svojih 48.000 K, ki jih na leto plačuje deželi, še ni dobila več od dežele, kakor enkrat 100 K za gledališče, ki je tudi erarična last. Oškodovani posestniki pa vsled svojega reverza ne dobe od države nikake podpore.

Poročevalec ostane pri svojem predlogu.

Glasovanje.

Pri sledečem glasovanju se glasuje najprej o Ganglovem predlogu. Zanj glasujejo poslanci narodno - napredne stranke in Nemci.

Glavar proglasi, da je predlog — padel.

Posl. Gangl: Prosim, naj se glasovi preštejejo!

Glavar noče odrediti štetja, kajti za Ganglov predlog je glasovalo 23 poslancev, dočim jih je obsedelo 21. Potemtakem je bil Ganglov predlog sprejet, ne pa odklonjen.

Glavar vkljub večstranskemu pozivu, da naj se preštejejo glasovi, odgovarja: Sem že konstatiral! In pri tem je ostalo.

Nato prekine glavar sejo ob 12-20 in odredi nadaljevanje seje točno ob 3. popoldne.

Nadaljevanje seje.

Deželni glavar otvori zopet sejo ob 3-10 popoldne in odredi, da prideta pred dnevni redom, točko 18. — »Občinski red in občinski volilni red za stolno mesto Ljubljano« — na vrsto poročili upravnega odseka o dveh nujnih predlogih.

Graško preskuševališče.

O tozadavem nujnem predlogu poslanca Jare v zadevi postopanja graškega preskuševališča proti kranjskim mlekarjem poroča posl. P o v š e, trdeč, da bi kazni, ako so bile res na mestu, morale zadeti dotične zadrge, ne pa posameznih kmetov. Kranjska zavzema prvo mesto glede števila mlekarških zadrug. Prestrogo postopanje je le v škodo mlekarstvu. Nadzorstvo je potrebno, ali šikan ni treba, zato je bil umesten predlagalev predlog, naj se uvede preiskava, ali so graški preskuševalci postopali pravilno. Preiščejo naj to domači strokovnjaki. Obenem naj se pa vendar enkrat preskuševališče v Ljubljani avtorizira za preiskavanje živil.

K besedi se oglasi deželni predsednik baron Schwarz, ki čita, da so se diktirale kazni zaradi nesnažnosti mleka ali nesnažnih posod, to pa zlasti v škofjeloškem okraju. Poudarja, da so naprave v škofjeloški mlekarni naravnost vzorne. — Vzorec mleka so se sahtevali od vseh prodajalcev mleka, in našlo se je veliko nesnage v mleku, zaradi česar so se izrekli kazni. Enako je bilo tudi v šmarškem okraju.

Glede kmetijsko - kemijskega preskuševališča v Ljubljani pravi, da so se na pristojnem mestu storili primarni koraki.

Poročevalec P o v š e ostane pri svojem izjavljanju, da je bilo kaznjivo edino le vodstvo mlekarov, ki ni pazilo na to, da bi se sprejemalo čisto mleko.

Sprejme se odsekov predlog.

Cestne doklade.

O nujnem predlogu dr. Lampetov, naj se dovoli deželnemu odboru dovoljevati okrajnim cestnim odborom, da smejo dovoljevati nad 20odstotne doklade, ne pa nad 50%. Priporočila, da se sprejme tozadavni predlog.

Predlog je sprejet soglasno.

Občinski red in občinski volilni red za deželno stolno mesto Ljubljano.

Generalno debato otvori ob 3-30 poročevalec ustavnega odseka posl. Jare, ki pravi, da je ta izprememba v tesni zvezi z gibanjem za pridobitev splošne in enake volilne pravice. Sedanji volilni red je star 27 let. Ko je prišla splošna in enaka volilna pravica za deželni zbor, se vendar v tem oziru ni storilo nič. (Klici: »Oho!«) Ljubljanski župan je izdelal popolnoma nov občinski in občinski volilni red, ki je bil predložen deželnemu odboru l. 1908. Deželni odbor ni mogel odobriti načel občinskega sveta ljubljanskega, ako ni hotel imeti prevelike razlike med ljubljanskim in splošnim deželnim občinskim redom, zato ga je dež. odbor sam nato izdelal.

Pravi, da je med sedanjimi volilnimi razredi glede števila volilcev velika razlika, ki ne odgovarja demokratičnim načelom. (Smeh pri narodno - naprednih poslancih.) Delavec je v Ljubljani močan davkoplačevalec, kajti pri ljubljanskih davščinah veliko soplačuje; pa vendar nima nobene volilne pravice. (Klici: »Sedaj jo bodo imeli še manj!«) Občina je največji delodajalec, ki pa gotovo ni vzoren. (Dr. Oražen: »Boljši že, kot deželni odbor!«) Higijenične razmere da so zastarele, aprovizacija, stanovanjsko vprašanje, to vse je eminentne važnosti, tudi organizacija šolstva. A pri tem najširši sloji niso imeli besede. (In sedaj tudi ne bodo!) — Odsek si je postavil načelo kolikor mogočega posplošenja volilne pravice.

Združenje okoliških občin z mestom bi bilo zelo težavno. (»Zaplate za volilce!«, ako bi morale pri tem odločevati prizadete občine. Sedaj tega ni treba.

Druge točke se tičejo kroga občinske uprave. Število svetovalcev se pomnoži na 45, župan ima enako funkcijsko dobo, kakor drugi občinski svetovalci. Diferenciranje doklad se dovoli v izmeri, kakor to velja za deželne doklade.

§ 81 pomeni razširjenje avtonomije, ker sme občinski svet prodati občinsko last do vrednosti 10.000 K, z dovoljenjem deželnega odbora pa do 100.000 K itd.

Preide k občinskemu volilnemu redu.

Volilna pravica se izvršuje osebno, le tisti smejo voliti po pooblaščenih, ki imajo posest v občini, oa stanujejo zunaj. (Klici: »Posaveci, ki plačujejo po 1 krajcar davka!«) Zenske volijo same. Predlagala se je uvedba splošne kurije, s čimer pa bi bili dosedanjí nevolilci degradirani. Ko se pa je uvedla nam predbačivna pluraliteta, pa izgubi ta takojimnomena pluraliteta ves odij s proporcionalnostjo. Volitev bodi kolikor mogoče javna. Glasovnice se razporelijo po pošti, uvedejo se volilne kurve. Volitev se vrši na podlagi volilnega predloga, v čimer je bistvo proporcionalnemu sistemu. Da je stvar popolnoma javna, se prizna nadzorstvo vladi. Da se lahko vsakdo udeleži volitev, se določi kot volilni dan nedelja.

Občina ni politična korporacija, temveč upravna, zato morajo v njej biti zastopane vse gospodarske struje. (»Zakaj pa to ne velja za deželo!«) Predlaga se uvedba volilne dolžnosti, kar pomeni veliko važnost za politično vzgojo ljudstva. (»Zakaj pa na deželi ne!«) In tudi zato je dobro, ker sicer preveč trpe strankarski zakladi. Citira socialnega demokrata Vanderveleja. (Dr. Tavčar: »Ali to vendar potem velja tudi za deželo, za deželni zbor itd.)

Norčuje se nato iz narodnega prepričanja naprednjakov, nakar mu ti niti ne odgovarjajo.

Priglašena sta kot contra govornika dr. Triller in Gangl; pro pa edini poslanec dr. Eger.

Prvi dobi besedo contra-

govornik:

poslanec dr. Triller:

(Njegov govor priobčujemo danes le v glavnih potezah, prihodnje dni ga priobčimo v celoti.)

Cestita levica, reprezentujoča v najboljšem slučaju tri do štiri glavne večine, boče danes praznovati poseben praznik svojega strankarskega zakonodajstva. (»Tako je!«) Sklepní

kamen vzdava danes tej svoji zgradbi. Potem, ko je osigurala z zakonom o šolskem nadzorstvu svojemu kulturnemu naziranju odločilen vpliv na šolstvo, želeč si osvojiti bodočo generacijo; potem, ko je položila novo v splošnem in občinskem volilnem redu temelj — kamen strankarskemu terorizmu v komunalni organizaciji kranjske dežele izven Ljubljane; potem, ko si je z deželno banko, stoječo izven kontrole poklicanih zastopstev dveh tretjin deželnih davščin uvrstila svojo finančno pozicijo, prinaša nam sedaj kot prireda de resistance reformo ljubljanskega cestnega statuta, onega edinega našega avtonomnega mesta, ki je doslej trdovratno zapiralo svoje duri načelom in programu »SLS«, in ki žanje za to svojo trdovratnost tudi pri naslubezen, ki se zrcali tudi iz te predloge.

Stavba je torej dospela do strehe in streha seveda zahteva ob tej priliki mlaj, okrašen v barvah stavitelja. Jaz ne razločujem dobro telbarv, a zdi se mi, da jih je preveč za starodavno deželno trobojnico. (»Tako je!«) In ko grem sedaj v to zgradbo, tedaj me navdaja prepričanje, da je veselje stavbnikov prezgodnje. Cesta stavba je pač šibka, premalo solidna in zlasti pogreša trdnega temelja. Bojim se, da ne zadošča strogim predpisom političnega stavbnega reda v moderni državi. Bojim se, da je vrže na kup prvi potres, in to tembolj, ker je zlasti sklepni kamen pretežak. Toda to bodi naloga kolovadci, katere tu še za pritličje ni in stvar kolovadtorja, katerega zastopnik sedi tu pred nami. Obžalujem zgolj v interesu ekonomije dela, da ni pravočasno povzdignil svojega svaričnega glasu, po starem pregovoru: »sit per ratione volentes«.

Morda ga tudi nihče ni vprašal, kar bi bilo tem bolj obžalovati, kajti zidalo bi se bilo gotovo bolj solidno in prihranilo mnogo stroškov in truda. Smatrali bode to morda za strankarsko kritiko, ali nič za to, saj je pri vas vse strankarsko, in na strankarsko kritiko ne daste veliko, naj bo še tako stvarna. Vaše načelo je, neizprosno izkoriščanje večine, pa naj bo ta še tako šibka. Mi smo se že davno privadili ovenega kruha brezpravne manjšine. Prišli smo tako daleč, da nam je ostalo edino le geslo: nil admirari!

Toda sedaj odlagam svoj strankarski plašč ter nastopam kot poklican boritelj avtonomije ljubljanskega mesta. (Burno odobravanje. — Dr. Šusteršič: Gostači so!)

Priznavam, da je statut ljubljanskega mesta potreben reforme, toda zgrešili ste pravo pot, ker je vaše postopanje negacija avtonomije ter ignoriranje najnavadnejših parlamentarnih običajev in šeg.

Res je, da ima deželni zbor nadzorstvo nad avtonomijo deželnega stolnega mesta, toda tako daleč ne sega ta pravica, da bi bil dopusten oktroaj. To bi bila negacija mestnega statuta, zakaj nekaj razlike mora biti med selskimi občinami in avtonomnimi mesti vendar le. Smeli bi torej k večjemu pozvati mestno občino na reformo, pa niti za to ni bilo potrebe, saj se je že več kot leto dni valjala tozadavna peticijska ljubljanskega občin. sveta po predalih deželnega odbora (»Čujmo!«), dočim ste vi celo tajili njen obstoj, a predložili je niste nikdar (»Čujmo! Čujmo!«) in ste naposled prešli preko nje na dnevni red.

To preziranje sega predaleč in zato kot zastopnik Ljubljane protestujem najslvesneje proti takemu ravnanju. (Živahno odobravanje!) Obenem pa izjavljam že tu, da bo to storil ob danem momentu tudi občinski svet ljubljanski sam, kar naj že sedaj blagovoli vlada vzeti na znanje!

Statut avtonomnega mesta mora vendar biti nekaj stalnega. Čim je zlomljeno to načelo, potem je Ljubljana izpostavljena po meri politične fluktuacije sleherni dan novi noveli statuta, ki bo le še igrača v rokah političnih strank.

In sedaj nekaj na naslov vlade. Novi statut — mimogrede omenjeno, česar pa nečemo izrabljati — ki niti dosedaj še ni bil pravilno odkazan odseku, se hoče mestni občini torej nekako oktoirati. Oktroja je bil doslej monopol vlade, katere naj ne dopušča prejudica, ki jej izvije iz rok to dragoceno orožje.

Ali če bi lažje prenašali ta strankarski oktroaj, če bi pomenjal načrt v svoji celoti le en korak naprej v demokratiziranje in socializiranje javnega življenja, toda celi načrt je strankarski do zadnje pitice na zadnjem i-ju in vsled tega do malih izjem reakcionaren do kosti. (»Tako je!«) Načrt ljubljanske občine je veliko bližji idealu pametne in trezne občinske politike ter socialne pravičnosti, nego nasvet ustavnega odseka.

Vprašam: kaj je občina?

Občina je najmanjša javnopravna organizacija, ki ima služiti v

rad, nom kul, pliv, ge, a z vo, ran, alni, ven, elno, klič, žel, ično, iece, tega, na, slej, ače, nje, nas, red,

sviru državnih in deželnih zakonov, doščenožen lokalnih, socialnih in gospodarskih interesov.

Torej država — dežela (okraj) občina — tako se stopnjuje pri javnopravna struktura človeške družbe. Žal le, da je tu narod diran, kajti gotovo bi bil ideal take javnopravne strukture sledeči: kulturna in vrhovna socialna vzajemnost in centralizacija v okviru države, popolna narodna avtonomija, gospodarska ravnostnost dežele in lokalna avtonomija občine v svrhu pravnarvanja in ublaževanja lokalnih, socialnih in gospodarskih interesov.

Dnevna politika naj bi bila prejšnj iz občine kolikor mogoče izločena.

Priznavam, da ta ideal pri nas še ni dosežen niti dosegljiv, ali kriva je temu država, ki ni imela poguma zavesti načelo narodne enakopravnosti ter opustiti načela izvoljenih narodov. Kjer so pa izvoljeni, so tudi zatirani, in zatirani so torej prisiljeni, da se v vsakem svojem fragmentu bore za svoj obstoj.

Odtod je nacionalna politika v občini in sicer po krivdi vlade. Kjer ni narodnostnega boja, tam je komunalna politika veliko bližje svojemu idealu. Ako pa ga tudi tu še ni, dogleda, je kriva zopet država, ki nima poguma, da bi centralizirala velika kulturna in socialna vprašanja.

Tako je v Avstriji, dočim je drugje boljše, povsod, kjer ne velja prokleti rek: divide et impera! (Tako je!)

Prenašanje dnevne politike v občino pa tudi ni upravičeno v zgodovini. Socialen zglede nam je srednji vek, ta zlata doba politikujoče občine zlasti v Nemčiji in Italiji. Stojte zlasti namreč ta naroda krvavela ob političnem komunalizmu, saj je le ta zaviral njih zedinjenje. Francoska revolucija, ta največja evolucija človeške duše, je bila najneizprosnejša nasprotnica politikujoče občine.

V Nemčiji je šele Stein s svojo »Preussische Städteordnung« iz leta 1808 položil temelj novi občini, ki naj bi imela zgolj gospodarsko in socialno avtonomijo brez političnega vpliva. Ta občinski red smo recipirali tudi mi, zlasti po letu 1848. Toda ta naša občina je bila in je še nekoliko kapitalistična in je zato reforma potrebna, toda reforma mora biti reformativna in melius, kar pa ni načrt, ki odpira na stežaj duri političnemu in narodnemu strankarstvu na rovaš treznega gospodarstva.

Ali pa je to po 20. septembru tudi res potrebno? Gotovo ne!

Pritožujete se, da vlada ena sama stranka v mestnem občinskem svetu. To trditev je pač treba vzeti umu maximo grano salis, kajti ne bomo se tu javno priznati, da je naša stranka v mestnem zastopu razcepčena v frakcije s posebnimi stanovskimi in poklicnimi interesi, in s tem je tudi podana dovoljena kontrola. Z mirno dušo pa tudi trdim, da je socializiranje vseh ukrepov lažje, ako izhajajo le iz ene stranke, v kateri pa so zastopani vsi stanovi.

S tem pa tudi trdim, da je tudi sedaj zastopana v mestnem občinskem svetu tako klerikalna kakor nemška stranka. Kajti če je dobro zastopani liberalni trgovci, pride to do, dobro tudi klerikalnemu in nemškemu trgovcu; ravno tako je z drugimi stanovi in poklici. Vsa bremena, ki se nalagajo klerikalnemu in nemškemu obrtniku, se nalagajo tudi liberalnemu; prizadeti so vsi enako. Izkoriščanje strankarske politike je potemtakem jako težko.

Velika razlika pa je med mestom Ljubljano in zastopstvom, kjer se vse meri po politični pripadnosti, ne pa po stanovih. Vzglede za to nam je dežela Kranjska, kjer hvala volilnemu redu zastopa ena stranka kmeta, druga meščana, tretja pa veleposestnika, torej različne gospodarske interese. Nemogoče je torej zagledati, da bi odseval iz mestnega proračuna ena strankarska tendenca, kar iz deželnega zbora, ki je eminentno agraren.

Nemogoče je, da bi napredni občinski svet preganjal iz političnih ozirov stan, kakor ste vi preganjali trgovca in meščana po deželi. V deželi je pač potrebno zastopstvo političnih strank, zastopajočih po sedanjem volilnem redu tudi posamezne skupine z različnimi gospodarskimi interesi.

V Ljubljani je že sedaj de facto zastopani klerikalni trgovci in tudi nemški, kot davkoplačevalci, le kot strankar ne, za kar mu v okviru pametne komunalne politike ne gre pravice.

Zlasti ne gre ta pravica Nemcu, ki je itak pri nas v Ljubljani s pravicami situiran do vrata. (»Tako je!«) Saj imajo Nemci pri nas vse. Imajo petrazredno ljudsko šolsko šolo, ki šteje samo 132 učencev, ki bi se drugje že zdavnaj opustila, ali bi se ji pa vsaj restringirali razredi, imajo svojo gimnazijo in realko itd. Kako dobro se godi Nemcem pri nas, je

dokaz občina Planina, nemška Stokendorf v črnomaljskem okraju, ki je zavrnila slovenski dopis ljubljanski občini in potem na ponovni dopis odgovorila naravnost žaljivo za ljubljansko občino. Če imajo Nemci pri nas tak dober humor, se jim pač ne godi slabo. Ako bi pa prišli v občinski svet, hoteli bi zopet igrati vlogo izvoljenega naroda, in s tem bi se zanesel v občinski zastop edino le nepotreben prepri.

Ideal občinske politike je pač interesno zastopanje na podlagi splošne in enake volilne pravice v okviru posameznih interesnih skupin, poklicev, stanov.

V tem okviru je kompromis lahek, kajti priznam, da je opozicija res potrebna. In sedaj si ogledimo načrt, v koliko pomeni korak naprej.

Recipirali ste proporcionalni sistem, ki je nekaj levega na pravem mestu, ali recipirali ste ga z obveznimi listami v najstrožji obliki, kar pomenja popolno atomiziranje volilca. Taki sistem ga oropa vsake individualnosti, pozna ga le kot pripadnika velike politične stranke. Volilec preneha biti resno bitje, je le še številka v stranki. Summa summarum: **namesto volilne pravice posameznika stopi volilna pravica stranke.**

Drugje so to uvidevali in uvedli proste liste — apnaširanje. Tako je tudi v Lincu. Pri našem sistemu pa volilec ne sme izbirati najposposnejših, temveč mora akceptirati celo stranko en bloc. Ravno tako pa tudi izvoljenec sme nastopiti zgolj kot stranka. Da je to pri strogo gospodarski korporaciji, kakor je občina, nezdružljivo, leži na dlani reke. (Seveda pa je to za politične korporacije, kjer prihaja do veljave le stranka, ideal, ker tam velja ilicija, da vsak izvoljenec zastopa celoto, narod, stranko, pri gospodarskih korporacijah, kjer se interesi razdrabljajo po interesnih sferah v atome, pa je to naravnost pogubno.

Ugovarjalo se bo, da more vstopiti v volilno borbo vsaka stranka, vsaka gospodarska in socialna skupina. Res je to, toda do resničnega uspeha bodo prišle le velike stranke z dresiranimi volilci, ali pa se bodo razbile stranke vsled samostojnega mišljenja posameznikov v frakcije. S čimer se bodo le še poostriala politična nasprotja in ravno tako tudi nacionalna.

Kakor bi torej pozdravljaj proporcionalni sistem za drž. in dež. zbor, tako ga perhorresiram za občinski politiko, zlasti pa pri naših nepetih razmerah.

Sicer pa ste sprejeli iz proporcionalnega sistema le to, kar vam s strankarskega stališča ugaja, ohranili ste pa, oziroma še poostriili ste najmodernejše določbe starega statuta, tako n. pr. porazdelbo razredov, ko ste obdržali tri razrede. Dejal bi, da bi bil načrt občinskega reda modernejši in pravičnejši, ako bi volili v I. razredu hišni posestniki in velika trgovina, v II. razredu uradniki in prosti poklici, v III. razredu mala obrt, v IV. pa delavstvo. Tako bi vsi stanovi prišli do zastopstva in do besede.

Predloženi načrt pa pred vsem izključuje iz I. razreda volilce, ki so obdačeni z zasebno dohodnino. To je gotovo nedemokratično, kajti ti davkoplačevalci razun doklad nosijo tudi vsa največja bremena. Vse skupaj pa ne znači nič drugega, kakor poostren kapitalizem.

V II. razredu so uradništvo in drugi poklici, ki nosijo tudi znatna bremena, tudi majorizirani po drugih gospodarskih skupinah. V tem razredu volijo tudi oni zaplatarji, ki ne stanujejo v občini, pa imajo v občini kako zaplatilce njeve ali karsibode ter plačujejo zato morda 10 vinarjev državnega davka, občinske doklade pa 1 vinar. Tako se bo zgodilo, da bo tak Posavo volil skupaj v enem razredu poleg deželnega predsednika barona Schwarza! (Veselosť!) Tem se je dala volilna pravica, priznala pa se ni ne doletnikom, naj plačujejo še tako znatna bremena.

V tretjem razredu se je uvedla pluraliteta, vsled katere bodo volilec, ki dosedaj niso imeli volilne pravice, popolno majorizirani po volileh I. in II. razreda, ki tudi volijo v tem, kar gotovo ne pomeni socializiranja in demokratiziranja volilnega reda.

Vem, da se mi bo ugovarjalo z znano dr. Krekovo formulo, da je to začetek splošne in enake volilne pravice, ali to ni nikaka volilna pravica, ako cela skupina volilcev ne pride do veljave, kaj šele splošna in enaka. Ta določba je gotovo silno nedemokratična. (»Res je!«)

Ravno tako nedemokratična je določba, ki določa za uradniško dobo bivanja na eno leto, za one pa, ki plačujejo osebno dohodnino, pa na dve leti? Najbolj protidemokratična pa je določba triletna doba za volilec, ki ne plačujejo davka, torej ravno tam, kjer je fluktuiranje največje, tako da delavce sploh ne bo prišel do volilne pravice.

V resnici pa proporcionalni sistem izključuje zahtevo dobe bivanja, ker individualnost volilca ne pride v poštev temu samo stranka.

Nemoderen je torej ta načrt, nedemokratičen, tako da je celo predarški zakon modernejši. (Dr. Tavčar: »Saj so tega prepisali!«) Nemoderen je tembolj, ker predpisuje obvezne liste.

Izprejvorn naj tudi o častnih občanih. Ko se je razpravljalo o izpremembi občinskega volilnega reda za občine na deželi, smo bili vsi edini, da se odpravi volilna pravica častnih občanov, ker se je to le izrabljalo v strankarske namene. Ta določba se je tudi sprejela za Ljubljano, dasiravno bi tu tako izrabljanje ne bilo mogoče. Ali temu ni oporekati, pač pa je čudno, da so bili prav pred kratkim v Železnikih iz čisto strankarskih namenov izvoljeni za častne občane dr. Šusteršič, ki je poudarjal svoj čas, da je kaj takega nevredno resnega politika (»Čujmo!«, profesor Jare, dr. Lampe in Demšar. To je pač težko spraviti v soglasje z določbo o odpravi zlorabe častnega meščanstva. Teorija je pač drugačna od prakse (»Živel častni občani!« Odobrovanje!)

Načrt ustavnega odseka vsebuje mnogostransko kršenje avtonomije ljubljanskega mesta.

Kršenje avtonomije je, ker ni več občinski svet zadnja volilna instanca, temveč deželna politična oblast. Naravnost flagrantno kršenje avtonomije pa vsebujeta §§ 1a in 1b občinskega reda, ki dovoljujeta deželnemu odboru samovoljno izpremembo ozemlja mestne občine Ljubljanske in ki bodeja tvorila podlago za najbolj prostaško politično geometrijo. Tako izprememba ozemlja je v smislu izreka upravnega sodišča pač mogoča pri občinah na deželi, nikakor pa ne pri avtonomni občini. Pomisliti pa je poleg tega bilo tu še zlasti na gospodarske interese mestne občine, kateri bi se s takimi priklonitvami naložila velikanska bremena, a kako se bo dala ta določba spraviti v soglasje z zakonom o domovinstvu, o tem naj pa premišljuje vlada.

Tolažljivo pri celi stvari je edino le dejstvo, da je celi ta načrt tehnično neizvedljiv in da je pač še dolga pot, predno bo uzakonjen, če tudi mu pride na pomoč dosedaj še nepravomočna lex Lampe z dne 28. decembra 1909.

Načrt je pravi pelé - mele vseh mogočih sistemov, združenih v enega, ki pa je reakcionaren. V ustavnem odseku smo opozarjali na vse te hibe, ali večina se je pokazala popolnoma nepristopna za vse naše izpreminjevalne predloge in nasvete. **Zato ne bomo kradli časa bogu in deželi kranjski in se v znak protesta ne bomo udeležili specialne debate.**

Vaše postopanje je dokaz, da vam ni za pravično in moderno reformo, temveč, da vas vodi le hrepenenje po gospodstvu, kajti sicer bi si ne ubijali glave z napredno Ljubljano v trenutku, ko bi imeli absorbirati vse vaše duševne moči deželni proračun in neugodne finančne razmere dežele (»Tako je!«), ko trkajo na vaša vrata glasneje in glasneje največja socialna vprašanja kakor n. pr. učiteljsko vprašanje. Poslanec kinetskih občin in splošne kurije naj bi ne vsiljevali mestni občini, česar ona ne mara in ne odrekali tega, za kar je prosila sama. Ker pa le delate tako, je to znak nezamernosti in naša tolažba stoji v zgodovinskem aksijonu, da je propadla vsaka stranka, ki, prišedši do vrhunce, ni znala biti zmerna. (Dr. Tavčar: »In pravična.« — »Tako je!«)

Če se torej vprašamo, jeli zamoremo glasovati tudi le za prehod v specialno debato, moram odgovoriti s trikratnim: Ne! Prvič ne, ker je načrt po tendenci strankarski; drugič ne, ker je po vsebini protisocialen in protidemokratičen in tretjič ne, ker je po efektu protinaroden! Dolgotrajno živahno odobravanje narodno-naprednih poslancev je sledilo govoru, ki je trajal celo uro, nakar govori prvi pro-govornik posl. dr. Eger, ki hvali proporcijski sistem, češ da je tako dober, da ga ni treba še bolj hvaliti. Je ravno nasprotnega mnenja s predgovornikom, češ, da je proporcijski sistem ravno v občini na mestu, ne pa pri volitvah v deželni zbor. Mogoče je, da pridejo po novem volilnem redu v občinski svet. Narodno-napredna stranka naj bi se zadovoljila z večino v občinskem svetu. Nemci pozdravljajo vsako izpremembo, češ, da se jim slabše ne more goditi, kakor se jim zdaj godi. Nemške šole v Ljubljani, da se vzdržujejo večinoma iz nemških žepov. Stavil bo razne izpreminjevalne predloge.

(Konec prihodnjic.)

Deželni zbori.

V dalmatinskem deželnem zboru so bili včeraj veliki kravali. Ko je prišlo na dnevni red poročilo verifi-

kacijskega odseka, v katerem se izvolitev poslanca Bibičića ne priporoča, je predlagal poslanec dr. Dučić, naj se odstavi poročilo z dnevnega reda. Ker deželni glavni ni hotel dopustiti glasovanja o tem predlogu, češ, da je proti poslovniku, so hrvaški poslanci stranke prava vzdignili velik hrup s piščalkami, kravjimi zvoncei itd. Med tem pa so se zbrali ostali poslanci okoli predsednika in so odklonili brez debate jezikovni načrt, ki ga je vložil poslanec dr. Drinković (hrv. stranka prava).

Glede češkega deželnega zbora piše »Hlas národa«: Medtem, ko zahtevajo mladočehi in češki radikali, da se morajo rešiti najprej gospodarska vprašanja, začasni proračuni in zakon o deželni nakladi na pivo, stojte konservativni veleposestniki na stališču, da morajo najprej dati Nemci zadovoljivo izjavo. Mladočehi zahtevajo, da se vladne predloge ne predlože vse skupaj naenkrat, temveč najprej načrt volilne reforme. Del mladočehskih poslancev misli, da sme o tako važnih stvareh, kakor so jezikovne naredbe in razdelitev v okrožja, odločiti le deželni zbor, ki je bil izvoljen na podlagi splošne volilne pravice. Proti splošni volilni pravici pa so prav odločno fevdalni veleposestniki.

Ogrsko.

Celo včerajšnje sejo je izpolnila debata o kraljevem listu, v katerem se naznanja imenovanje novega ministrstva. Posl. Hoitsy poudarja, da nima Khuen v zbornici nobenega pristasa, naj torej apelira na narod. Boji se pa, da bo deloval pri novih volitvah s terorizmom, ker ve, da bi le na ta način mogel dobiti večino. — Nato je govoril Khuen. Dejal je, da bo razpustil parlament takoj, ko bo jasno, da poslanci nečejo sodelovati. Glede samostojne banke je dejal, da priznava pravico do nje; le glede dobe, kdaj naj se ustanovi ni edinstvi. — Posl. Andrássy pravi, da vladi ne zaupa. Khuenov program je preveč splošen. Sicer pa ne dvomi o dobri volji ministrskega predsednika. Zato tudi ni za to, da se mu izreče nezaupnica, akoravno mu politično ne zaupa. — Nato je Khuen zopet povzel besedo in je z ozirom na predgovornikove besede izrazil upanje, da se bota z Andrássyjem sporazumela. — Imenom narodnostnih strank je govoril Rumun Mihaly, ki je izjavil, da stoji na stališču splošne in enake volilne pravice; ker vidi v tem oziru pri Khuenu napredek, se ne strinja z nezaupnico.

Madjarska šola.

Na Hrvaškem deluje v madjarskem smislu za šolstvo društvo »Julian«. To društvo je ustanovilo v kraju Zdala madjarsko ljudsko šolo. Župnik pa ni tam hotel poučevati verouka. »Julian« se je nato pritožil. Preiskava je dognala, da hodi v to šolo celih pet otrok, trije Hrvatje in dva Madjara, in da noben od njih ne spada v ono župnijo.

Volitve na Angleškem.

Iz Londona se 25. t. m. poroča: Do pol 3. popoldne je bilo izvoljenih 236 unionistov, 205 liberalcev, 35 pristašev delavske stranke in 70 nacionalistov. Unionisti so doslej pridobili 110 mandatov.

Dnevne vesti.

— **Vlada in klerikalci.** V nedeljo so hoteli jeseniški diletantje prirediti v Radovljici v prid obrambnemu skladu družbe sv. Cirila in Metoda Halbejevo dramo »Mladost«. To dramo so bili ravnoisti diletanti igrali na Jesenicah 6. t. m. Tedaj ni vlada nastopila proti vpriporitvi; takoj po tem so pa klerikalci zagnali velikanski krik proti drami in leca in »Slovenec« sta bila polna grmenja. Radovljiški okrajni glavar Župnek je bil za predstavo že podpisal dovoljenje, a pri njem se je oglasila duhovniška deputacija z dekanom na čelu in po dnevni konferenci se je omajal glavarjev prvotni sklep in izdal je prepoved, katero hočemo radi originalnih argumentov in lepe slovenščine dobesedno priobčiti. Št. 1551. Vaše naznanilo z dne 20. januarja t. l. došlo tusem dne 21. januarja t. l. da nameravate vpriporiti dne 23. t. m. ob polu 8. uri zvečer v dvorani restavracije Kunstelj v Radovljici v prid družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani tridejansko dramo »Mladost« se ne more na znanje vzeti, ter dotična dovoljenje za diletandsko predstavo, za katero še prosili niste, izdalo ker niste tusem predložili dotičnega eksemplarja igre, dalje ker niste dokazali da imate pravico gledališke predstave po Kranjski vpriporjati dalje ker ni dokaza za cenzurno dovoljenje c. kr. deželnega predsedstva, dalje ker ni dokazano, da je izbrani lokal za vpriporitev gledaliških predstav sposoben, končno

ker ni odkazano, da imate pravico društva sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, v Radovljici zastopati in slednjič ker ni dokazano da ima navadno društvo pravico gledališke predstave potujočih igranceh in diletantih vpriporiti... Župnek. Proti tej prepovedi je bila vložena brzojavna pritožba na deželno vlado, a ta pritožbi ni ugodila, češ, da ne v argumentov okrajnega glavarstva. Da jih bo bolj vedela, jih hočemo malo ilustrirati. Jeseniški diletantje so vpriporili že mnogo predstav na Jesenicah, tudi po drugih gorenjskih krajih in celo na Koroškem in živa duša jih še ni vprašala, ali imajo pravico ali ne. Pa zakaj? Zato ker imajo v svojih društvenih pravilih pravico, vpriporjati igre in te tudi vpriporjajo, a ne v svoj prid, (g. glavar jih menda smatra za komedijante z vagonom) ampak v narodne in prosvetne namene. Sploh pa opozarjamo, da je glavarstvo vedelo, da je ta igra cenzurirana od deželne vlade z dne 27. oktobra 1904 št. 4122 in kar se tiče predložitve enega izvoda, bodi pribito, da glavarstvo tega ni nikdar zahtevalo in torej ni krivda prirediteljev, da so tudi sedaj to opustili. Sploh je pa ravno g. okrajni glavar, dovolil vpriporitev te igre na Jesenicah 6. t. m. Ali torej tedaj ni vršil svoje dolžnosti, ali pa sedaj prestopa svoje pravice! Oboje je neprimerno! Dalje pravi okrajno glavarstvo, da ni dokazano, da je lokal za vpriporitev iger sposoben. Tu pa preneha že vsa šala! Salon g. Kunstelja je bil primeren za igre, predno je g. glavar prišel v Radovljico, ko so se drugi glavarji dajali za igre dovoljenja, in tudi g. Župnek še ni imel prej pomislekov proti tej dvorani, morebiti šele od tedaj, kar je imel tožbo z g. Kunsteljem. Igra se v Radovljici tudi v drugih lokalih; če Kunsteljeva dvorana ni primerna, potem so druge tem manj! Klasičen argument je ta, da nimajo jeseniški diletantje pravice, društva sv. Cirila in Metoda zastopati. Kadar bodo igrali v prid občinskim revežem, bodo vložili pač pri njih prošnjo, naj jim dovolijo igrati. Kur se tiče točke o potujočih igranceh, se ni prerokati, ker je preveč žaljiva. Taki so argumenti okr. glavarstva. Omenjeno bodi, da glavarstvo ni še enega teh nikdar vporabljalo proti prirediteljem drugih društev v Radovljici, čeravno ne ene v odloku omenjenih zahtev niso izpolnila. Jasno je torej, da je hotelo glavarstvo predstavo »Mladost« na vsak način zabraniti in sicer vsled vpliva nedeljskega »Slovenca« in vsled pridrig raznih »gospodov«. Žalostno je, da je volja teh faktorjev glavarstvu višja, kakor pa svetost uradne dolžnosti in pravičnosti. Če izrabljajo duhovniki leco, odkoder hočejo zabraniti njim neljube pojave, je to njihova navada, saj vedno izkoriščajo cerkev v svoje namene, tudi kadar so ti nameni nečedni, a državni uradnik, ki je tu, da deli pravico na vse strani, naj ne pada na njihovo nizko stališče.

— **Nedeljski shod v Spodnji Šiški** je neznanško poparil kliko, ki zdaj vlada v tamošnjem občinskem odboru. Gosp. trgovec z moko Oroszy, vinski trgovec Zajec in Pogacnik, testeninar Zelenka, social - demokratični kolovodja Ojster in Borštinar, ravnatelj »Wasserversorgungsanstalt in Untersehönau« so vsi zmenejeni ter ne vedo, kaj bi počeli. Sedaj je ta nenaravna »zveza« razkrinkana. »Slovenec« jih skuša zagovarjati, pa kaj žalostno in kilavo. Jezi se, da se je o teh skandalih javno govorilo. Mi pa pravimo, da je društvo »Vodnik« kot gospodarsko in politično društvo storilo svojo dolžnost in ustreglo pereči potrebi vsega prebivalstva Spodnje in Zgornje Šiške, in ne le 80% prebivalstva, izvzemši seveda tistim gospodom, ki pri vodovodnem koritu ne pijejo vode, temveč iz njega lovijo kronice in lep zaslužek. »Slovenec« zdaj obeta, da bode deželni odbor za deva preiskal! S. L. S. in njenim somišljenikom v Šiški osobito županu Pogačniku so bile stvari dobro znane, a ni se ganila, ker bi morala lastne pristaje in sebe na zatožno klop postaviti. Na preiskavo deželnega odbora nič ne damo, ker vrana vrani oči ne izkljuje. Zato bomo pa o zadevi še večkrat javno govorili in pazili, da se gosp. Kreuzer ne bo mastil dalje z denarji šišenskih davkoplačevalcev. Njegov dobiček je bil toliko večji, ker je ta gospod pred očmi in pod patronanco socialnih demokratov akordne delayce pritisnil, da so edino v njegovi trgovini smeli jemati specerijsko blago, jestvine in deloma spati v njegovi baraki. Torej pravi oderuški sistem, ki ga prepoveduje § 78 obrtnega reda. Delavcem je dal za izkopani kubični meter, kakor čujemo le 80 vin., strankam pa je to delo zaračunal po 2 K 60 vin.! Sploh si bomo tega gošpoda in njegove rdeče in črne kumpane še boljše ogledali. Iz Prusa Kreuzerja je postal najmanj goldinar, kar je prišel v Šiško, slovensko učiti se mu pa ta čas

na izobilje in potrebno zdelo. H koncu pa se splošna opazka glede ličnega vodstva: Naša stranka je opetovano javno na shodih obojevala, da se ni vodovod od prvega začetka po občini gradil. Sedaj hoče zadržati dragi vodovod oddati občini, potem, ko so se zgodile take amazne kupčije. Krivci imajo odločilno besedo v občinskem odboru: Borštnar, Poganičnik, Kreuzer, Zelenko, Orosy, Zajec, Ojster — ti vsi so odborniki in krivci pri vodovodni zadrugi, obenem kot občinski odborniki oziroma župan, podžupan in svetovalci, odločujoči pri nakupu. To je lepa kupčija! Občina bo potemtakem prevzela in pokrila ves gnoj in škandal v svojo oskrbo. Zahtevamo, da odbor zadrugi uredi sam vso škodo, ki jo je napravil, da je potem ne prevzame občina, ki bi potem še leta in leta na tem krvavela. Pri takih razmerah seve gg. odbornikom »Wasserversorgungsanstalt in Unterschönau« ni všeč, da je politično društvo »Vodnik« posvetilo z baklo v njih »delokrog« ter jim toliko kolikor zmešalo račune, katere so imeli še pripravljene.

+ Radi bi vedeli, komu je oddal deželni odbor zgradbo mostu preko Krke pri Dobravi in kako se je postopalo pri oddaji? Prav bi bilo, da bi to stvar pojasnil »Slovenec« ter predvsem povedal, ako ni imel tudi pri tej stvari vmes svojih pristov znani Pust, kakor se splošno govori. Ako bo »Slovenec« molčal, bomo pa mi spregovorili in povedali nekaj prav zanimivih in značilnih podrobnosti.

+ Ostanke goriških »agrarcev« tezejo v socialnodemokratski tabor. Se ni dolgo temu, ko sta se rdeči general dr. Tuma in »ljudski tribun« iz Vrtojbe, Mrmoljaka grdo gledala, sedaj pa postala debela prijatelja. Tuma podpira Mrmoljo, da bi mu pripeljal kaj kmetov pod rdečo zastavo. »Kmečki glas« se je spremenil, postal je socialnodemokratski. Na rdeče limanice naj bi torej sedaj sedli goriški kmetje, kar jih je sploh še v stranki, ki nosi po krivem pridevek »kmečak«. Dr. Tuma bi zopet rad zrasel na Goriškem, zato je v take namene najel sedaj »agrarca« Mrmoljo. Ti »agrarci« so res žalostne figure. Naprednjaki niso hoteli biti več, češ, da jim je vera nad vse draga, da sponzorje duhovnike itd., dasi je tem hinavcem dobro znano, kako pametno stališče zavzema napredna stranka glede vere in duhovnikov; bili so nekaj časa, posebno ob volitvah, strašno pobožni — sedaj so pa socialni demokratje, katere proglašajo klerikalci za najhujše brezverce. Takih-le »politikov« se ni bilo na Slovenskem!

+ Dva goriska sodna svetnika državni in deželni poslanec Josip Fon ter dr. H. Stepančič sta postala slavna moža. Fon je veljal svoj čas za liberalca in cinika. Za kandidata v državni zbor ga je priporočal pobožni dr. Francišek Pavlič, ki je imel pri njem precej razprav z dobrim izidom. Postal je državni poslanec, ker so bili takrat agrarci v goriški okolici tako slepi, da so postavili svojega kandidata, vsled česar je bil izvoljen Fon. Nikdar prej se ni pečal s politikom, marveč živel je lepo fletno po svoji veseljaški navadi. Postal je sedaj tudi deželni poslanec. Proslavil se je z glasovanjem za nepotrpitev treh slovenskih veleposelnikov poslancev in za potrpitev dveh laških iz trgovsko-obrtno zbornice zaeno s Stepančičem. Vse je gledalo ter se vpraševalo: ali je res mogoče, da se dobi dva jurista, dva visoka sodna uradnika za kaj tako nizkega, da glasujeta za izbacenje treh slovenskih poslancev med katerimi je eden višjesodni svetnik, dasi ni za to nobenega pravnega razloga. Ali glasovala sta. Fonu se godi imenito: lepi dohodki pri sodišču, državno poslanstvo nese dosti; deželno tudi nekaj, zato pa je ponižen blapček dr. Gregorčič; kar mu ukaže pa stori. Na Fonova pota je stopil svetnik Stepančič. Tudi ta je plačan za svoje lepo delo. Izvoljen je bil namestnikom deželnega odbornika dr. Gregorčiča. Ker je dr. Gregorčič tudi državni poslanec, bo izvrševal odborniško službo dr. Stepančič. 4000 K na leto nese ta služba. No, je to nekaj. Zato pa gospod svetnik vstaja in obseda v goriškem deželnem zboru, kakor mu ukazujeta Gregorčič in Pajer. Res, slavna moža sta Fon in Stepančič. Dostvaljamo, da na sodiščih v Gorici obnebuje s tema dvema možema višji sodni uradniki samo službeno.

+ Shod v Sežani je imel v ponedeljek popoldne gosp. Andrej Gabršček. Navzočih je bilo na shodu okoli 250 volilcev, med njimi vsi veljavni možje iz Sežane ter raznih delov Krasa. Vreme je bilo neugodno, sicer bi bila udeležba mnogo številnejša. Gabršček je temeljito pojasnil položaj v deželi, razložil kaj in zakaj se je go-dilo v deželnem zboru goriškem, na podlagi računov in proračunov deželnega odbora samega je kazal ob-

upni finančni položaj, v kateri so spravili goriško deželo zavestniki: laški liberalci in slovenski klerikalci. Sprejeta je bila soglasno ostra protestna resolucija proti tistim dogodkom v goriškem deželnem zboru. Navzoči so pozorno poslušali ter v krepkih besedah obsodili nečuvstvo ravnanje Gregorčič — Pajerjeve svezve. Odobrili so se tudi koraki, katere sta storila bivša poslanca Gabršček in Gregorin.

+ V Komnu na goriškem Krasu so zmagali pri občinskih volitvah klerikalci v III. in II. razredu. Tako se glasijo poročila po Javorskih listih. V resnici pa ta zmaga ni pristno klerikalna, marveč so se pridružili klerikalcem neki nezadovoljneži v zadnjem trenutku, kar je dalo zmago klerikalcem, dasi je ni pričakoval nihko; tudi klerikalci ne. Glavnim stebrom klerikalne stranke niti na um ni prišlo, da bi bili kandidirali, ker ni bilo upa na zmago; kandidirali so samo neznatne ljudi. Izid volitev v III. razredu je vplival na II. razred. Končni rezultat pa je tak, da niso zadovoljni z njim ne naprednjaki ne klerikalci. Zgodilo se je več nepravilnosti. Vloženi so vtoki, ki morajo imeti za posledico nove volitve. V Komnu ne bodo gospodarili klerikalci. Naprednjakom pa kliče-mo: Ne se zanašati! Prihodnjici vsi na volišče!

+ Nemška surovost. V ponedeljek, dne 17. januarja je pripeljala v Gracem mlajša ženska svojo sivolaso in od bremena let onemoglo sorodnico v bolnišnico usmiljenih bratov. Na hodniku pred ambulatorjem za usnesne bolezni se je vsedla starka na stol in se je pomenkovala s svojo spremljevalko slovenski. Ko sliši nek starejši, imenovani ambulatorij obiskujoči gospod slovensko govoričo, ga popade nemška togota, se zaleti iz jeze v onemoglo stanko, preobrne stol, starka se zgrudi na tlak hodnika ter si zlomi desno roko. Ko se je ta kulturonosca svojega zločina zavedel, jo je odkuril po nemški navadi urnih krač. Kakšen vik in krič bi bil nastal po čifutsko - nemških listih, ako bi bil to surovost zakrivil kak Slovenec. Tako pa pravita »Tagesspošta« in »Volksblatt«, da dotičnega gospoda že redarstvo zasleduje. Sramota taki kulturi, ki vzgaja v 20. stoletju take plodove surovosti. Vse narodne slovenske časnike pa prosimo, da ponatije to obvestilo, da svet izve, kakšna je nemško - štajerska velekulturna.

+ Kakor Anton Bonaventura. Te dni se je pripeljal v Zagreb sara-jevski nadškof dr. Stadler. Sodilo se je, da je prišel obiskat svoje duhovne sobrate. Toda stvar je docela drugačna. Mož tiči, kakor ljubljanski škof Anton Bonaventura, v silnih dolgovih. Hrvatski listi pišejo, da ima dolga nič manj kakor 1 milijon 600.000 kron, in sicer pri raznih denarnih zavodih. Nadškof bi sedaj rad dobil novo posojilo v znesku 2 in pol milijona kron, s katerimi bi poravnal svoje stare dolgeve tako, da bi mu ostalo še nekaj tisočakov v rokah. Toda v Zagrebu je nadškof povsodi našel gluha ušesa in zaprte žepce. Vsi denarni zavodi so mu rekli: »Eminenca, vi ste faliten in falitnemu človeku ne posodimo ničesar, če je tudi slučajno nadškof.« V tej svoji stiski se je dr. Stadler obrnil za svet na svojega dobrega prijatelja Antona Bonaventura, ki je v denarnih transakcijah že dokaj izvežban. In Anton Bonaventura mu je nasvetoval, naj se obrne na krščanske socialce in na papeževga nuncija na Dunaju, ki bodo njegovim prošnjam prav gotovo pristopili, ako jim bo obljubil, da bo vodil v Bosni tako »narodno« politiko, kakor si jo žele »oni gorci«. Dr. Stadler je poslušal Bonaventurin nasvet in se je napotil na Dunaj, kjer upa dobiti pomoč, kakor je je dobil njegov bratec Anton Bonaventura, ko je bil zaradi zanikarnega gospodarstva na gornjegradski graščini na robu gmotnega propada.

+ Osebnosti. G. nadkomisar inž. Ignacij Šega, predstojnik kurilnice v Brucku ob Muri, je imenovan za predstojnika kurilnice c. kr. priv. južne žel. v Ljubljani.

+ Slovensko deželno gledališče. Iz pisarne: Jutri v četrtek se poje drugi L. Fallova najnovejša opereta »Ločena žena« za par-abonente. — V soboto gostuje g. Ig. Boršt-nik v Björnsterne Björnsonovi drami »Preko moči« ter se igra pred njo Maeterlinckova mistična enodejanka »Vsiljenec«. Ker je bilo prvo Boršt-nikovo gostovanje za par-abonente, gostuje drugi za ne-par-abonente. — V nedeljo sta dve predstavi z orkestrom, da se nadomesti vsaj deloma, kar se je zaradi plesov narodnih društev izustilo. Igra se določita šele po tem, ali se bo ga. Nordgartova mogla do sobote vrniti z Dunaja.

+ Slovensko gledališče. »Ločena žena« je tudi ena tistih dunajskih operet, ki so našle pot na vsa gledališča in povsod polnijo blagajne, ker nstrezajo ukusu zabavoželjnega občinstva. Bilo bi prenačljeno, če bi

po sinočni predstavi hoteli izreči definitivno sodbo o tem delu. Opereta je imela na mnogih gledaliških velik uspeh in če sinoči ni napravila takega utisa, kakor ga je bilo pričakovati, je pač tudi predstava nekoliko kriva. Menda je opereta prišla nekoliko prehitro na oder in je bilo potrebnih še nekaj skušenj. Opaziti je bilo nekako pomanjkanje živahnosti in temperamenta, ni bilo vse tako »fletno«, kakor zahteva dunajska opereta, a tudi se je čulo večkrat distanciranje in se mora reči, da niti orkester ni bil povse kos svoji nalogi ter je le overture res dovršeno igral. Pričakovati je, da se bodo ti nedostatki pri repriji odpravili. Pri obstoječih razmerah in celo v predpustnem času, ko je orkester vsestransko zaposlen, so pač premijere le bolj nekatere glavne skušnje. O opereti pa se pač že sedaj lahko reče, da ni tako bogata melodij, kakor druga Fallova dela. Najboljša sta drugo in tretje dejanje, dočim je prvo nekako prazno, morda tudi vsled tega, ker so igrali epizodisti svoje vloge precej šablonski. Popolno priznanje gre pač v prvi vrsti gđ. Haderbolčevi, ki je s šikom in vervo pela in igrala in plesala svojo vlogo in je občinstvo presenetila z eleganco svojih toalet. Poleg nje zasluži toplo pohvalo gđ. L. v o v a; obe pevki sta bili odlikovani s šopki. Gosp. Iličič je tako prijeten, da se mu marsikaj spregleda, a za to vlogo se bo moral boljše potruditi, dasi je bil tudi sinoči vsesok simpatičen. Manjše vloge so bile v rokah gg. Bohuslava, Povheta, Moleka, gđ. Thalerjeve in g. Lipniškega, ki so želi tudi dovolj priznanja. Zbor je v zadnjem dej. izvedel nizozem. ples jako prečisto in elegantno, kar toliko raje priznavamo, ker v tem oziru nismo ravno razvajeni. Končno naj nam bo dovoljena opomba, da se nam zdi sikanje proti aplavzu skrajno neumestno. Kdor neče aplavdirati, naj to opusti, a demonstrirati s sikanjem proti aplavzu, to ne gre, to morejo storiti pač le sitneži.

+ III. redni občni zbor telov. društva »Sokol II.« se je vršil v nedeljo ob zelo povoljni udeležbi članov. Zborovanje otvoril kot najstarejši član g. A. Trstenjak, ki naznani, da sta starosta Endlicher in podstarosta Petrin odločila svoji častni mesti ter pozdravi župnega načelnika dr. Pestotnika. Iz obširnega poročila tajnika Fr. Marna povzamemo sledeče: Dne 31. jan. m. l. izvoljeni odbor je določil članarino na letnih 6 K in vpisnino na 2 K. Starosta Pavel Endlicher je takrat obljubil, da plača vstopnino za vsakega vstopivšega člana. Odbor se je po možnosti trudil, da zboljša gmotno stanje »Sokola II.« Nabavil je društvene bloke, sokolske sprejemnice in razglednice prve sokolske skupine. Za vadijski zbor je naročen »Slov. Sokol«. »Naša bodočnost«, »Češki Sokol« in »Češki Sokolski vestnik«. Tvrška Avg. Zabkar izdeluje novo veliko bradljo. Dne 3. julija m. l. sta »Sokol I.« in »Sokol II.« sklenila, da si osnujeta samostojno sokolsko župo z imenom »Ljubljana I.« Dne 10. okt. m. l. se je izvolil pripravljalni odbor, ki je sestavil pravila za svoj lastni Sokolski dom. Pravila so predložena vladi, in je upati, da se kmalu odobri. V minulnem poslovnem letu je priredilo društvo več piziklov ter se udeležilo občnih zborov nekaterih bratskih društev izven Ljubljane. Med letom so izstopili starosta Endlicher, načelnik Matjašič in odbornik Šeber. Starosta je do konca upravnega leta nadomestoval podstarosta Petrin. Za njegovo trudoljubivo delovanje mu izraza društvo javno zahvalo. Koncem leta šteje društvo 176 članov. Društvene prireditve se niso obnesle najboljše, kar je pač obžalovanja vredno. Poročile končnje z besedami ustanovitelja Sokolstva, ki pravi: »Oseba nič, stvar vse!« — Poročilo načelnika Aibina Smoleja poudarja njegove obolevlosti br. Trček. Vadijskemu zboru so se stavile v prošlem letu velike ovire, katere je pa z vstrajnostjo končno le premagal. Poročilo opisuje javne nastope, ki so se za društvo častno završili. Pomnožile so se telovadne ure, vsled česar se je zonet začela gojiti telovadba obrtnega naraščaja in pa snujočega se ženskega oddelka. Koncem poročila se poziva brate k večjemu zanimanju za telovadbo, da bo mogel stopiti »Sokol II.« v vrsto onih bratskih društev, ki se nahajajo na višini svojega razvoja. — Iz poročila blagajnika br. Jesenkota je razvidno, da je imelo društvo v minulnem letu 4193 K 33 v dohodkov, 3736 K 33 v stroških, tako da ostane čistih 457 K. — Vsa tri poročila so bila s odobravanjem sprejeta. — Br. Jesenko izjavi, da vsled mnogostevilnih drugih poslov odlaga blagajniške posele. — Nato se vrše volitve. Z vsklikom so bili izvoljeni: za starosta: Fran Kavčič; za podstarosta: dr. Oton Fetič - Frankheim; za načelnika: Albin Smole; za odbornike so bili po

listih izvoljeni sledeči gg.: Fran Brekvar, Milko Krapež, France Marn, Josip Miklavc, Josip Vouk in Anto Trstenjak. Za namestnike: Josip Hribar, Vinko Kocjan in Anton Vidmar. Za pregledovalca računov: Fran Pravoršek in Josip Puh; za namestnika: Josip Plankar. V veseljeni odesk so bili izvoljeni: Avgust Franzl, Adalbert Ivanuš, Andrej Javornik, France Marn, Fran Maver, Ludovik Rožič, Fran Stopar, Josip Vouk in Josip Zajec. — Delegati za župni občni zbor: Kavčič, Petrin, dr. Fetič - Frankheim, Marn, Vouk, Kocjan, Hribar, Miklavc, Završan, Trček, Stopar in Vidmar. Slednjič pozivlja starosta Trstenjak k složenemu delu ter zaključil zborovanje.

+ Slovensko planinsko društvo je razposlalo vabila za svoj planinski ples. Ob velikem številu vabil se seveda ne dajo preprečiti pomote; zato opozarja društvo še tem potom, da je planinski ples vsakomur pristopen in da se dobe na vsakokratno željo tudi še pri društvenem odboru posebna vabila. Ker je zanimanje za ta ples splošno, je pričakovati mnogo-brojnega obiska in zato priporoča društvo, da si cenjeni gostje preskrbe vstopnice že v predprodaji. Dobe se pri ljubljanskih trgovcih gg. Gričar-ju & Mejaču, I. Korenčanu, A. Škofu in E. Skušeku. Veseljeni prostori se bodo nalahko z zelenjem okrasili, posebno skrbno pa se bodo opremili paviljoni; točilo so bode najboljše domače vino v dveh paviljoni in ob stopnišču »čez ulice«. Z najboljšimi mizami jestvinami se postreže pri dveh buffeti, posebni paviljoni bodo za cvetlice, za slaščice, za kavo in čaj ter za šampanjec. Vsestransko bo torej preskrbljeno za okrepčilo, tembolj pa v krogu rodoljubnega občinstva za nepriljudno zabavo. Planinci in prijatelji slovenskega planinstva, udeležite se planinskega plesa v kar največjem številu; podprli boste s tem važno narodno društvo in še posebej pospešili izvršitev novega »Aljaževga Doma«, v čegar prid se porabi čisti dohodek plesa. Na veselo svidenje dne 1. februarja zvečer!

+ Slovenski železniški uradniki pozor! Dejstvo, da se ima postaviti avstrijsko društvo železniških uradnikov na nemškonoacionalno podlago, je zagotovljeno. Samo ob sebi je umevno, da pod temi pogoji ne bode hotel noben slovenski uradnik dalje ostati v tej organizaciji. Gotovo je pa tudi, da bode društvo, ki mu bodo načelovali nedvomno najhujši nacionalci, čuščalo uveljaviti neko ekspanzivno politiko na škodo Slovanov. Neobhodno je tedaj potrebno, da se tudi jugoslovanski železniški uradniki strnejo v tesne vrste, da jim bo mogoče uspešno braniti ne samo svoje stanovske, ampak tudi narodne koristi. Kako se naj to zgodi, se bomo posvetovali v nedeljo 30. prosinca 1910 ob 4. uri popoldan na Zidanem mostu pri Juvancu. Tega posvetovanja se udeležijo tudi društvo jugoslovanskih železniških uradnikov in častna dolžnost vsakega našega tovarisa je, da, ako le mogoče, gotovo pride. Pokažite dragi rojaki tovariši, da prav nič ne zaostajamo za Nemci kadar nam je braniti naše narodno-stanovske dolžnosti in koristi. Kličite vas stanovska dolžnost, zatorej vsi na krov!

+ Domača veselica političnega društva za vodmatke okraj je uspe-la v vsakem oziru. Videli smo tu vse vodmatke boljše sloje, ki so se ob raznovrstnem krasno uspelem vsporedu, izvestno zabavali. Res je, da je kaj takega le tam mogoče, kjer se čutijo vsi kot eno samo veliko rodino. Ad hoc sestavljeni mešani zbor je prednašal naše ljubke narodne pesmi mojsterski. Gospod Gherbac, kate-rega je spremljala na klavirju tako ljubko gospiča Bizjakova, je pel »Mornarja« s tako dovršenostjo, da bi delal čast vsaki koncertni prireditvi. V igri »Pravo junaštvo« smo našli v gospej Šelkovi in Verovškovi ter gospodu Gherbacu rutinirane igralce in občinstvo tudi ni štedilo s priznanjem. Kot gosta videli smo zopet enkrat nastopiti gospoda Brinška z njegovimi nedosegljivimi imitovanji. Tak dar naravne komike se zelo redko dobi in tako dovršeno imitovati je umetnost. Da se je občinstvo tudi pri plesu izvrstno zabavalo ima pa največje zasluge gospod Numberg, ki je priskočil društvu požrtvovalno na pomoč s svojim neumornim igranjem. Gospa Pavškova je postregla z okusno jedjo, gospod Pavšek pa z dobro pijačo (rujnim, labor-nim doljenjkom) zato smo se tudi ločili šele precej ob zgodnji uri.

+ Urarska zadruga v slovenskih rokah. Odkar obstoji urarska zadruga v Ljubljani, je bila vedno v nemških rokah. Na obnem zboru, ki je bil preteklo nedeljo, pa so slovenski člani enkrat za vselej pomedli z nemškim odborom. Izvoljeni so bili za načelnika g. Milko Krapež, za pod-načelnika g. J. Goldstein, za odborni-ke pa gg. Keber, Bardorfer, Zajec in

Dragan. V blagajni se nahaja 668 K gotovine. Prva seja novega odbora bo v četrtek 27. t. m. ob pol 9. zvečer v Mikuzevi gostilni v Kolodvorski ulici.

+ Šestdesletnica profesorja Masaryka. Znani češki učenjak in politik vseučiliški profesor dr. Tomáš Masaryk slavi meseca marca svojih šestdesletnico. V proslavo tega jubileja izide v Pragi spomenica, v kateri bo orisano Masarykovo delovanje med Čehi in Slovani sploh na kulturnem, političnem, narodnem in socialnem polju. Spomenico bodo uredili profesorji dr. Drtina, dr. Krejčí, dr. Herben in Beneš. V spomenici priobčijo svoje prispevke tudi razni ugledni jugoslovanski politiki in znanstveniki.

+ Opozarjamo slavno občinstvo na družinski večer N. D. O., ki se vrši na Svečnico. Na sporedu je narodna igra »Divji lovci«. Sviral bo tamburaški zbor vajske skupine. Začetek ob 6. zvečer. Podrobnije pravočasno naznani.

+ Sluge denarnih, zavarovalnih in bančnih zavodov se opozarjajo na sestanek na čast kolegu J. Sterben-cu, ki odhaja stalno na novo službeno mesto v Zagreb. Sestanek se vrši 27. t. m. ob 8. zvečer pri Zajcu na Rimski cesti.

+ Novo društvo. C. kr. deželna vlada je odobrila pravila društva »Ljubljanska podružnica jugoslovanskih železniških uradnikov v Trstu« s sedežem v Ljubljani.

+ Sprememba posesti. G. jovan-nar Ivan Bonač je kupil veliko dvonadstropno hišo na vogalu Selenburgove in Knaflcove ulice ob Maličevih dedičev za 170.000 K.

+ Ljubljanski sejum za kožuho-vino. Na Pavlovem sejmu, ki je pod imenom »Ljubljanska borza« nekaj častitljiv preostanek iz prešlih dni in na katerem se zbira cvet kranjskih kupcev in prekupev, ki se pečajo z nakupom in prodajo kožuho-vine oziroma s kupčijo surovih kožic, je bilo zelo živahno. Skoro vsa ta dobičkanosna kupčija je v rokah kočev-skih in zlasti ribniških in veliko-laskih prekupev, ki pri tem prav dobro izhajajo. Nekateri izmed njih prehodijo in prebredoje celo kranjsko deželo in skupljujejo raznovrstno kožuho-vino, seveda v surovem in neobdelanem stanu. S tem blagom pridejo o Pavlovem v Ljubljano. Mnogo vnanjih kupcev in krznarjev je prišlo iz Grada, Budimpešte, Požuna, z Dunaja, iz Pizna, Prage, Lipskega in celo iz Hamburga. Ker je Amerika stalna in dobra odjemalka naše kožuho-vine in ji daje rada prednost, so cene temu blagu znatno poskočile in so letos dosegle naravnost nečuvstvo višino. Vobče je bilo letos nekaj manj blaga na sejmu kakor druga leta; temu pa je bila kriva letošnja nenavadno mila zima, ki je dopuščala, da si je divjadina lahko iskala svojo hrano v gozdovih daleč proč od človeških stanovanj ter si tako ohranila življenje in dragoceni kožušček, po katerem nekatere ljudi toliko miha. Kupčija s kožami se je pravzaprav začela že v nedeljo popoldne na Grosupljem, kamor se je peljalo več preračunljivih prekupev prodajalcev naproti, nadaljevala se je potem v vlaku in zvečer v Ljubljani v znanih gostilnah »Pri belem Kranjcu« in pri »Figovcu« ter je trajala pozno v noč. V ponedeljek popoldne je bilo že vse blago poprodano. Lisičjih kož je bilo na sejmu okrog tisoč in prodajali so jih po 15 do 18 kron. Posebno lepe kože zago-relo rdeče barve pa so plačevali tu-intam še dražje, pred leti jih je bilo po 5 do 7 povod dovolj. Kun zlatice ali rumenice, kakor jih tudi imenujejo na Dolenjskem, je bilo letos manj kakor lani. Lepa kožica brez napake je obdržala lansko ceno, torej 36 do 42 kron. Nekaj več je bilo kun belice, ki so bile tudi izredno drage, kajti plačevali so jih po 34 do 38 kron. Jazbeče kože so blago, za katero zadnja leta ni več pravega zanimanja, vendar so jih prodajali po 4 do 6 kron. Tudi precej dihurjevih kož je bilo na sejnu; cena kakor jazbečja. Malo pa je bilo vider, komaj kakih 60 do 70; plačevali so jih po 32 do 36 kron. Tudi divja mačka, ki je vsa veljala jedva 2 ali 3 krone, je bila redka, zato pa draga, po 5 do 7 K. Mnogo so pripeljali tudi zajčjih kožic, katere so prodajali po 30 do 50 vinarjev. Celo nekaj srnovih kož se je spravilo v denar, ker jih rabijo za predposteljnice. Drugih kož, ki bi služile kožuho-vinarjem, ni bilo na ljubljanskem sejmu. Vseph tega v tujini slovečega sejma, o katerem pa mnogo domačinov niti ne ve, da se sploh vrši, je bil za našega kmeta-lovca in prekupeca prav dovoljen, kajti cel skupiček za te kože je znašal gotovo nad 40.000 kron. Manj zadovoljni so z njim krznarji in kožuho-vinarji, ker bodo vsled izredno visokih cen le prav malo zaslužili. Upaj-mo, da bo drugo leto bolje za obe strani!

Nadaljujemo svoje delo za C. M. obrambni sklad; zato uprizorimo na Svečnico, dne 2. febr. na Škofljici v salonu g. Ogorčeca igri »Bratrance« in »Eno uro doktor«. Vabimo vse prijatelje naše C. M. družbe in poštene zabave. — Diletantje škofljiske podružnice.

Pevsko društvo »Zvon« v Šmartnem pri Litiji ponovi dne 13. svečana t. l. koncert v gostilniških prostorih g. Ivana Robavskega v Šmartnem s sledečim sporedom: 1. Al. Sachs: »IL. venec slov. narodnih pesmi« za moški zbor in soli. 2. Ant. Lajovic: »Bolest kovač« za peteroglasni mešani zbor. 3. Al. Sachs: »Idila« za moški zbor. 4. Smetana: »Šesterespjev iz »Prodane neveste«. 5. F. S. Vilhar: »Izpod Triglava«, mešani zbor s sopran soli. 6. E. Adamič: »Zaman pod oknom«, za mešani zbor. 7. Fran Korun: »Kaj je ljubezen«, za mešani zbor in soli.

V Škofljanu na Dolenjskem bo dne 2. februarja ustanovni občini zbor nove Ciril Metodove podružnice z veselico. Zanimanje je splošno v Škofljanu in okolici. Posebno šaljiva igra obeta privabiti mnogo občinstva.

Narodna čitalnica v Novem mestu priredi na pustni tork v vseh svojih prostorih veliko maskerado, za katero se delajo že prav pridno priprave. Zanimanje za njo je veliko v vseh krogih Novega mesta in njegove okolice prireditev obeta biti sijajna in udeležba ogromna. Vabila se bodo razposlala članom čitalnice te dni. Ako bi ga ne dobil kdo pomočnika ali si ga bi sicer želel, naj javi to blagovoljno odboru čitalnice, ki daje drage volje tudi ostala pojasnila.

Narodna čitalnica v Novem mestu je priredila svoj prvi zabavni večer tega leta 15. t. m. Pred vsem se je ponovila opereta »Presenečenje«. Dvorana je bila polna občinstva, predstava sama pa je uspela v vsakem oziru, da si bolj ne moremo želeli. Pohvalo zasluži v enaki meri naši spretni in marljivi igralci, oziroma igralke in novomeški izvestno izurjeni orkester. Nekaj posebno lepega so bile na tem večeru Vilharjeve pesmi, ki jih je pel g. dr. Strašek s spremljevanjem orkestra. G. dr. Strašek ima nazočen tenor-bariton, ki doni zlasti v višjih legah jako prijetno. Pri dodanih pesmicah »Zoroma« bi dvomil celo veček, ali ima pred sabo tenorista z manjšo višino ali baritonista, ki razpolaga z izredno visokimi registri.

Sokol Sv. Križ - Kostanjevica priredi v nedeljo 30. t. m. ob 8. zvečer v dvorani brata Lavoslava Bucarja svoj zabavni večer. Na sporedu je dvodelanska burka »Trije tičiki«, tonbola in ples. — Ker deželna vlada se ni potrdila spremenjenih društvenih pravil, se občini zbor ta dan ne bo vršil. — Odbor.

Sokol v Cerknici. Na prvem rednem občnem zboru, ki se je vršil dne 23. t. m. izvoljen je bil sledeči odbor: Ernest Šerko, starosta; Anton Werli, podstarosta in tajnik; Anton Urbas, načelnik, in odborniki Anton Meden, Ivan Zumer, Anton Kravanja ml., Josip Kastelic, Frano Homova in Jakob Homova. Preglednike računov Ivan Stergulec in Anton Kravanja st. Namestnik Frano Hren. Sokol je v kratki dobi stvojega trimesnega obdobja dokaj napredoval. Brez 4 ustanovnih članov, ki so plačali enkrat za vselej svoto 50 K šteje društvo 81 podpornih članov in 31 izvršujočih. Naraščaja 35. Postavil si je telovadnico in nabavil za prvi čas najpotrebnejše orodje: drog in bradljo. Da se je pa mogel Sokol tako hitro razviti, pripomogla je pred vsem blagorodna gospa Manica Milavc, ki je društvu brezplačno prepustila poslopje za telovadnico, za kar ji je izrekel br. starosta v imenu društva svojo najplešje zahvalo. Eno glasno se je sklenilo, naj izreče odbor milostljivi gospej tudi pismenim potom svojo zahvalo s prošnjo, naj še nadalje ostane naklonjena mlademu Sokolu. Kakor je bilo razvidno iz poročila br. tajnika, ima društvo še druge prijatelje, ki ga podpirajo z nabiranjem prostovoljnih doneskov. Tako je nabrala gđe. Urbasa v gostilni ne vagi 30 K, v svoji gostilni »pri Kroni« je nabral br. Homova lepo svoto 50 K in v znani gostilni br. Stergulec sta nabrali gđe. Ivanka in Mini 20 K. G. Hinko Pogačnik, tovarnar v Rušah je podaril 10 K. Vsem prijateljem-podpornikom srčno hvala! Na zdar!

Grozen čin blaznega. Poročje se nam iz Hirske Bistrice. Na Gorejnu Zemnu znorel je nenadoma 40letni posestnik Grlj-Brdanov. Ze prejšnji večer grozil je svoji materi, da jo mora ubiti, ker je zahtevala denar od njega. Ker se je mati bala sina, ki je bil že enkrat na umu bolan, šla je k sosedu Rojcu spat in le temu dejstvu se ima zahvaliti, da je gotovo iz smrti ušla. Ponoči je namreč Grlj iz postelje vstal, ne da bi se prebudila žena, ki je zraven njega spala.

V kuhinji pograbi veliko sidrsko kladivo in gre v spalnico, kjer je mati običajno spala. Ko opazi ležišče materno prazno, prišel je noreti. Spala je mala jedva dve leti stara deklica v svoji postelji, ko se jej približa — oče — z smrtnim orožjem v roki. Kakor bi trenil padlo je težko kladivo na njeno glavo. In mirno je spaval mali angelček naprej, iz prebite črepinje pa so padali možgani na belo odejo. Nato se približa blaznež 3letnemu sinčku, tudi ta zaviti morilno orožje, ter udari z kladivom z vso močjo po dečkovi glavi. Tudi sinček se ni več oglašil; le razbita črepinja je pričala da se je tu morala mozek pretresujoča rodbinska drama odigrati. Pa nesrečnež iskal je še nadalje svojih žrtev. Sestra njegova je slišala ropot po sobi in se zbudila. Grozen prizor vidi pred seboj. Mirno spavata bratec in sestra naprej, le vroča kri, družu se iz obeh glav skupno. . . in pomešana z bratsko krvjo, curkja iz bele odeje na tla. . . Tam pa stoji revni ponoreli oče, in ko opazi sestro, skoči k njej in predno se revica zamore rešiti, zgrudila se je pod težo udarca na tla. In dalje je iskal nesrečnež svojo mater, saj njo, le njo je hotel umoriti, pa prišli so mu otroci na pot! Sestra Grljova bila je toliko še pri moči, da je stekla k sosedom, ki so nesrečneža zvezali in mu odvzeli morilno orožje. Orožniki in zdravnik so se podali takoj na hite mesta. Ko vam to poročilo pišem, zaznal sem, da je fantek mrtve, deklica se bori s smrtjo, sestra Grljova je pa nevarno ranjena, iz glave, nosu in ust ji vedno curkja kri. Pač grozen čin blaznega.

Bratno društvo na Bledu priredi na Svečnico 2. febr. v Kapsovi gostilni v Grada predpustno zabavo z mnogovrstnim sporedom. Med drugim nastopi ruski atlet Ksilofonti in dr. Po sporedu ples. Začetek ob 7. zvečer. Vstopnina 50 v.

Gluhonemi krošnjariji. V zadnjem času se zopet pojavljajo, posebno po pisarnicah na deželi gluhone-mi, ki prodajajo pisarniške potrebšćine. Po navadi imajo ti reveži skrbeti za svojo ubogo mater. Ker so gluhonemi, se jim iz usmiljenja kaj odkupi in plača, včasih tudi za previsoko ceno. Da je vse bolj verjetno, se izkazuje s tiskovinami, na katerih je tudi opomba, da se milodari ne sprejemajo. Sicer je lepo, če skrbite za svojo mater, toda verjetno ni. — Pred kratkim sem opazil v neki ljubljanski kavarni dva teh gluhone-mih trgovcev, ki sta pa pri taroku kaj dobro slišala in govorila brez vsake napake. »Gluhonemi trgovci« ni slaba ideja, toda v bodoče jim pa le ne preplačam blaga, vsaj imamo tudi dosti takih narodnih trgovin in tudi zavodov, ki so potrebni, da jih podpiramo. — Uradnik z dežele.

V Gradeu je umrl bivši varaždinski veliki župan baron Rubido-Zichy. Za svojega službovanja v Varazdinu je nastopal kot pravi nasilnik ter s tem izzval proti sebi odpor vseh pošteno in narodno mislečih elementov. Po mišljenju je bil frankovec in madžaron, zato se je frankovska stranka v zadnjem času silno trudila, da bi ga spravila na stolce hrvatskega bana. No, ta načrt je prekrizala smrt.

Na občnem zboru »Sokola« v Ajdovščini je bil izvoljen za starosta notar br. Artur Lokar. Društvo šteje 51 plačujočih članov.

Misijski so presneto drag spas. V Renčah na Goriskem so imeli cel teden misijon. Menihi so dobro jedli in pili, strašili ljudi s hudičem in peklom, potem so prodajali za drag denar ničevne reči, nazadnje so dobili pa še gotovega denarja 900 K. Cerkev je dala 500, občina pa 300 K. Tako se zatrjuje. — No, potem pa to zijo o roščini. Po občinah rastejo doklade, biriči hodijo okoli hiš, kmetarna, da še za sol nima — za poneumnevalne misije pa imajo vedno dosti svetlih kronic cerkve in občine po slovenski domovini. Kdaj se spametujejo ljudje?

Nova laška šola v zapadnih Brdih. Šolska oblast seveda v Jenkovem v zapadnih Brdih laško ljudsko šolo. Tam blizu je bila »Legina« šola, pa so jo morali zapreti, ker niso hoteli pošiljati v njo slovenskih otrok. Sedaj upajo Lahi, da s to stalno šolo bodo lažje dosegali svoje namene.

Sneg v Gorici. Nekaj nenavadnega! Navadno zamele bližnje hribe okoli Gorice proti Soški dolini in stari ožak Čaven dobi belo kapo, sneg se drzne tuintam do vnožja Čavna; tik Gorice je nekaka meja za sneg; nad Solkanom izgine, v Gorici je dež, okoli sneg; včeraj zjutraj pa so videli gorški meščani mesto pokrito s snegom. Do polnoči ga je padlo že precej visoko, tako da so oni, ki so bili v kavarnah ali gostilnah, mogli biti s kepami prave bitke, kar se v Gorici le redkokdaj pripeti. Začelo je deževati in sedaj je dež že izpral sledove snega.

Laški vohuni. V primorskih deželah ne manjka nikoli vohunov iz

laškega kraljestva. Vse so še ovohunili. Lahi so čisto natančno poučeni o primorskih trdnjavah ter vedo marsikaj, o čemur sodijo avstrijske oblasti, da je še vedno strogo tajno. Sedaj pa so prišli v Trbiču tri laške podanike Andreina, De Marco in Drisden-ti radi vohunstva. Ti trije so bili uposleni kot delavci v ladjedelnici. Pri aretaciji teh treh Lahov je bilo navzočih tudi nekaj častnikov.

Iz Opatije. V nedeljo 23. t. m. smo spremili slovenca Frana Jamarja, tega vzor - rodoljuba k večnemu počitku. Nobenemu izmed na tisoče ljudstva ni ostalo oko suho, ko je zagrala godba žalostinko in so nosilci dvignili krsto. Spremili so ranjega k večnemu počitku korporativno veteranci — ranjki je bil pri njih društvu I. podpredsednik in najdelavnejši član —, pošni uslužbenec, ki so izgubili v njem svojega zvestega tovariša in ognjekosilca. Okrog 20 ven-ciev mu je bilo poklonjenih, jasen dokaz, kako je bil ranjki pri vseh slo-ji priljubljen. Srce pretresujoč je bil pogled na žalostno družino, ki je korakala za krsto soproga ozir. očeta. A ne samo rodbina, tudi opatijski Slovenci sploh so izgubili z Jamar-jem svojega odločnega in delavnega rojaka, Hrvatje bodo pogrešali z njim svojega pravega brata in vsak pomoči potreben svojega radodarnega zaščitnika.

Kinematografske predstave za dijake in mladino se bodo vršile kakor dosedaj vsak četrtek in soboto ob 3., 4., 5. in 6. zvečer. Slike bodo prej pregledane po dež. vladi in mestnem magistratu ter odgovarjale sklepu dež. šolskega sveta. — Ravnatelj-stvi kinematografskih podjetij »Idea-l« in »Pathé«.

Prvi kinematograf Pathé prej Edison. Dunajska cesta št. 22 ima od srede 26. do petka 28. januarja slede-či spored: Poroča v Alverniji. (Po naravi.) Mama, papa in bebe. (Smeš-no.) Zaledeneli slapovi reke Niagara v Ameriki. (Krasna projekcija po naravi.) Camargo. (Zgodovinska drama iz Ludvika XV.) Kuharico so ubili. (Komučno.)

Elektro - Radiograf »Ideal« na Franc Jožefovi cesti, zraven glavne pošte ima od srede 26. do petka 28. januarja sledeči spored: Zadnji dogodki v Melili. (Po naravi.) Boj za neodvisnost na Balkanu. Goslačev talisman. (V barvah.) Služkinja predsednica. (Smešno.)

Nogo zlomil. Včeraj zvečer je na hodniku pred hišo št. 22 na Sv. Martina cesti padel Franc Zore, trgovec in posestnik ter si zlomil desno nogo nad členkom. Prepeljal se je z izvo-ščekom na svoj dom.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 109 Slovencev, 49 Mace-doncev in 40 Hrvatov. Na Dunaj je šlo 19 Kočvarjev, v Beljak pa 70 Hrvatov.

Izgubljeno in najdeno. Šolska učenka Marija Gačeva je izgubila čepico iz bistrove kože. — Neka dama je izgubila denarnico z manjšo vsoto denarja in sliko svojega soproga. — Postrežnica Marija Medvedova je našla hranilnično knjižico. — Šolski učenec Josip Bevc je našel zavitek svinčnikov. — Gospa Marija Romo-va je našla denarnico z večjo vsoto denarja in nekaj vinarjev.

Drobne novice.

* Radi znane protipoljske poli-tike pruske vlade se je v Galiciji osnoval odbor, ki bo skrbel za to, da se izvede najstrožji bojkot proti nem-škim trgovcem in proti blagu nem-ške provenience. V Lvovu so bile v nedeljo velike protinemške demon-stracije.

* Za srbske »veleizdijnike«, ob-sojene v zagrebškem procesu, in za njihove rodbine so nabrali Hrvatje v Južni Ameriki 10.000 K ter jih po-slali na naslov dalmatinskega po-slanca Vicka Milica.

* Grozen umor se je dogodil v Rostocku na Nemškem. Sedlar Dit-trich je umoril svojo ženo, pri čemer mu je pomagala njegova 72letna ta-šča, prava mati umorne žene. Star-ka, ki so jo zaprli, je jokajoč prizna-la, da je pomagala svojemu zetu pri umoru.

* Sleparski predavatelj. V Čer-novicah je napovedalo socialno-znan-stveno društvo predavanje nekega dr. Maksa Neumaierja o potovanju po Južni Afriki. Zbralo se je prav mnogo odličnega občinstva. Že pri prvih stavkih pa je bilo jasno, da predavatelj Južne Afrike sploh še nikdar videl ni. Nastal je nepopisen hrup in — gospod doktor je izginil.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dr. Glombinski konferira s kršćan-akimi socialci.

Dunaj, 26. januarja. Danes aju-traj je došel semkaj načelnik »Polj-

škega kluba«, dr. Glombinski, ter imel dopolne dolgotrajno posveto-vanje o političnem položaju s kršćan-skimi socialci v nižjeavstrijskem de-želnem zboru.

Za uveljavljenje ustave na Hrvat-skem.

Budimpešta, 26. januarja. Med hrvatsko - srbsko koalicijo in zastop-nikoma bivše narodne stranke, dr. Tomašićem in dr. Šumanovićem se vrše že par dni pogajanja, ki merijo na to, da se odpravi sedanjí absoluti-stični režim na Hrvatskem in se zo-pet uveljavi ustava, ki je sistirana že nad dve leti. Ta pogajanja so bila kolikor toliko uspešna, zato ni izklju-čeno, da bi ne prišlo do popolnega sporazuma med koalicijo in narodno stranko.

Budimpešta, 26. januarja. Mini-strski predsednik grof Khuen - He-dervary je v svojem razgovoru z ba-nom baronom Rauchom temu odkrito povedal, da ne želi pri rešitvi Hrvat-ske krize njegovega sodelovanja.

Zagreb, 26. januarja. Ban baron Rauch se je vrnil silno ozlovoljen iz Pešte. Baje je dal danes že nekaj svoj-ih stvari prepeljati v Martijanec.

Ogrska kriza.

Budimpešta, 26. januarja. Mini-strski predsednik grof Khuen - He-dervary se je izrazil, da parlamenta sedaj ne bo razpustil, marveč mu bo dal priliko, da bo še nadalje lahko zboroval. S svojimi dosedanjimi uspehi je povsem zadovoljen. Prepri-čan je, da se da izvesti volilna refor-ma na podlagi splošne in enake volil-ne pravice, ne da bi bili s tem oško-dovani madžarski narodni interesi.

Budimpešta, 26. januarja. Nauč-ni portfelj prevzame v kratkem grof Janoš Zichy.

Srbski prestolonaslednik v Sofiji.

Sofija, 26. januarja. Vest, da se srbski prestolonaslednik Aleksander zaroči z bolgarsko kraljico Evdok-sijo, se potrjuje. Zaroko so včeraj praznovali v najintimnejšem krogu na dvoru. Oficialno se zaroka ne bo razglasila, vsaj sedaj še ne.

Belgrad, 26. januarja. Presrčen sprejem, ki ga je priredila bolgarska kraljevska rodbina prestolonasledni-ku Aleksandru v Sofiji, je napravil na tukajšnje politične kroge najbolj-ši utisk.

Romunska kraljica v Sofiji.

Sofija, 26. januarja. Romunska kraljica Elizabeta poseti v kratkem Sofijo, da vrne obisk kraljice Eliza-bete v Bukareštu.

Car se zanima za poset parlamentar-cev v Franciji.

Petrograd, 26. januarja. Car je danes sprejel v enourni avdienci predsednika gosudarstvene dume, Nikolaja Homjakova. Car Nikolaj se je izrazil, da se zelo zanima za nameravani izlet poslancev ruske dume na Francosko in Angleško.

Volitve na Angleškem.

London, 26. januarja. Do 1. po-noči je bilo izvoljenih 238 konserva-tivcev, 213 liberalcev, 36 pristašev delavske stranke in 71 nacionalistov (Ircev).

Veliki
pustni korso
na pustno nedeljo
dne 6. februarja 1910
v Unionu
Slavčeva maskarada.

Pozor! Pozor!
Naslov maskarade daje vsakovrstnim skupinam, maskam in narodnim no-sam priliko za nastop. 328

Št. 2834.

Razglas.

Podpisani mestni magistrat razpisuje

odvažanje snega

iz sledečih ulic in cest:

Dunajska cesta od Prešernove ulice do prage južne železnice, Fran Josipa cesta, Pred glediščem, Knaflcova in Beethovenova ulica, Šelenburgova ulica in Gradščica do Rms. e ceste; Kolodvorska ulica od Sv. Petra cste do južnega kolodvora; Slomškova ulica, Komenskova ulica, Poljanska cesta in Zaloška cesta od Sv. Petra cerkve do železnice.

Podjetniki se vabijo, naj se oglaš

Jutri, v sredo, 27. januarja t. l. ob 11. dopoldne
v mestnem stavbnem uradu, kjer se bode vršila ustmena dražba.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 26. januarja 1910.

Županov namestnik: Vončina I. r.

Poslano.

Zadnja beseda.

Gospod Kavčič!

Oba Vaša »Poslana« v zadevi mo-jega bivšega plačilnega natakarja gosp. Carla nudita utis neke čudne vrste re-klame za Vaše likerje. Gosp. Carl je še kot svoječasi kavarar v Kranju prodal ostanek Vašega izdelka tukaj-šnji kavarni »Slona«. To Vaše kazen-sko postopanje proti njemu se je vr-šilo že leta 1908. Ze takrat Vam je g. Carl, ki je med tem vstopil pri meni v službo, podpisal svojo izjavo. Ta izjava je njegova zasebna stvar, nana-šajoča se na njegovo prejšnje samo-stalno mesto; torej moje kavarno prav nič ne briga. Omenjeni je moje kavarno že pred 17 dnevi zapustil. Čudno je potem: Izjavo Vam je že 1. 1908 podpisal, zakaj jo Vi še le sedaj — torej po preteku skoraj dveh let priobčujete in če jo že priobčujete zakaj stikate s to afero tudi moje kavarno še le sedaj, ko g. Carl že ni več v moji službi? Kako to je Vaše postopanje opravičite, to je Vaša stvar. Moja pa je da tu ponovno izrečno izjavim, da jaz s to zadevo nimam ničesar opraviti; od danes naprej pa tudi ne več z Vašimi izdelki. Vaše očitjanje glede zlorabe Vašega izdelka v moji kavarni pa zavračam tukaj le s pripombo, da se z mojo vednostjo taka zloraba v moji kavarni ni vršila in izvršiti tudi ni mogla ker nimam prav nobenega povoda zato. Predno to — meni se tako zdi — čudno vrsto reklame na-daljujete, bi dobro storili ako javnosti pojasnite še tisto afero v neki tukajšnji kavarni, o kateri se čuje, da se je v zadevi zlorabe Vašega izdelka z revol-verjem grozilo. Storitore to ali ne, eno pa Vas prosim da gotovo storite; Pu-stite mene in moje kavarno v miru! To je v ti zadevi moja zadnja beseda!

327

Fran Krapež,

lastnik »Narodne kavarne.«

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Naprednjaki, prispevajte za Narodni sklad!

Darila.

Uredništvu našega lista so poslali:
Za družbo sv. Cirila in Metoda:
Gosp. Jul. Cencič, nadičitelj v Vrenah K 440 nabral v veseli družbi britofski pri dobrem čaju in finih domačih biškotih. Gosp. neime-novan K 1110 nabral ob priliki godovanja g. Franje Bentina v gostilni g. Bentina v Starem trgu pri Ložu. Gosp. Janez Celhar, poš. uslužb. Sv. Peter na Krasu K 9, nabrali svahte na ženitovanju poš. uslužbenca Franceta Karba iz Sv. Petra, za licitirani, od druga nevesti po-darjani kolač z geslom, naj bi se pri enakihi prilikah povsod posnemalo vrle zavedne Hra-stovce. Gospica Marica Dovgan, Zagorje na Pivki K 14, nabrala na fantovščini g. Al. Dom-micelja ml. trg. in pos. v Zagorju na Pivki. Skupaj K 3850. — Hvala! Živel darovalci in nabiralci!

Umrli so v Ljubljani:

Dne 21. januarja: Antonija Selan, učenka, 15 let, Karolinska zemlja 9.
Dne 22. januarja: Josi Černe, delavčev sin, 5 mesecev, Streliška ulica 15.
Dne 23. januarja: Ivan Premk, delavec, 71 let, Radečkova cesta 11.
Dne 24. januarja: Fran Ogrin, ključav-ničarjev sin, 2 meseca, Radečkova cesta 2.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2.		Srednji zračni tlak 730-6 mm.			
Januarja	Čas opazo-vanja	Stanje baro-metra v mm	Tempe-ratura v C	Vetrovi	Nebo
25.	2. pop.	708.5	-10	slab jug	sneg
	9. zv.	712.4	-10	sl. jvzhod	oblačno
25.	7. zj.	715.1	-13	brezvetr.	megla

Srednja včerajšnja temperatura -07°, norm. -21°. Padavina v 24 urah 526 mm.

Zaloga
sukna, platna, modnega
in in manufakturnega
blaga.

FRANC SOUVAN SIN, Ljubljana
Mestni trg št. 22 in 23.
Manufakturna veletrgovina. Narodno podjetje.

Največja 31-1
zaloga preprog.
Popolne opreme za
neveste.

Odvetniška pisarna dr. FRANA
BRNČIČ in dr. MAT. PRETNERJA
v Trstu, Via Nuova št. 13, II
sprejme izurjenega

stenografa

veščega slovensko-nemške stenografije
Strojepisni imajo prednost.

TOPLov

TALANDA

CEYLON
CAJ

V blagohotno znanje.

Štejem si v prijetno dolžnost, da se tem
potom najpresrečneje zahvaljujem vsem svojim do-
sedanjim odjemalcem za izkazano naklonjenost
skozi dolgo vrsto let rajnemu mojemu soprogu,
kakor tudi v zadnjem času meni.
Obenem si usojam najvljudneje naznanjati,
da sem dala

s 15. januarjem 1910
svoje

trgovino v najem
g. Josipu Likozarju

ki jo bo popolnoma neizpremenjeno vodil dalje,
zvest staremu načelu: Dobro in pošteno.
V prijetni nadi, da se bo tudi mojemu na-
sledniku doprineslo isto zaupanje in naklonjenost,
beležim z odličnim spoštovanjem

Josipina Puppo.

P. n.

Ozira se na poleg stoječe naznanilo gospe
Josipine Puppo, si usojam najvljudneje naznanjati,
da sem prevzel občeznano 314

trgovino s špecerijo
in deželnimi pridelki
g. Karla Puppo

ki jo bodem vodil po istih načelih in pod istim
imenom nadalje v popolno zadovoljnost svojih
cenjenih odjemalcev.

Obenem se priporočam slavnemu občinstvu
v blagohotno naklonjenost ter se priporočam za
obilni obisk z velespoštovanjem

Josip Likozar.

V tem kratkem predpustu

se za 178

igranje na klavir

pri družinskih kakor tudi pri dru-
štvenih zabavah v Ljubljani in na
deželi najtopleje priporoča

G. F. Jurásek
v Ljubljani

Sv. Petra cesta šte. 62. I.

Krasne
BLUZE
največja izbira v svili in drugem
modnem blagu tudi po meri.
Veakovrstna krila, perilo
In otročje obleke
priporoča po najnižjih cenah
M. KRISTOFIČ
por. Sušar
STARI TRG št. 23.

Karla Planinška
pražena kava
je za poznavalce najboljša.

Podjetje betonskih stavb
Bratje Seravalli & Pontello

Slomškove ulice šte. 19, Ljubljana.

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cev, stopnic,
postamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tlakanje teras, vodometov,
korit in vodovodnih mušljev, korit za konje in govede, ornamentov, kipov, fasad, plošč in
desk iz mavca za stene in stope. — Zaloga kameninastega blaga in samotne opeke.
Vsa dela so solidno in strokovnjaško izvedena. Cena najnižja.
Jamstvo. Zastopnik svetovni patent „Thru“.

Klobuke

za dame in deklice

355 prodaja

globoko pod lastno ceno

IDA ŠKOF-VANEK
Pod Trančo.

Kjer sta v redu tek, prebava,
sta telo in duša zdrava!
Torej: Da ne boš bolan,
vzivaj pravi „FLORIAN“.

Želodčni liker

FLORIAN

je pripravil tek in prebavo mar-
sikomu, ki je zaman kupoval dra-
ga in neprijetna zdravila.

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetska kakovost „ 4-80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Ponaredbe kaznive.

C. in K. dvorni dobavitelj
CZUBA-COGNAC
Czuba Durozier & Cie
Distillerie française
Eudafok
Ustanovljeno 1884. Bodi se povsod.

Modni salon
F. JUST-MASCHKE

Ljubljana, Židovska ulica šte. 3, Ljubljana

2621 priporoča po najnižji ceni ravno kar dole najnovejše

dunajske in pariške

modele

za dame in deklice.

Popravila in naročila točno in vestno.

Velika izbira
športnih klobukov, čepic i. t. d.
Žalni klobuki vedno na razpolago.

Razpis.

Za izkop in zasip cevne jarka pri vodovodu v občini Ježici,
okraj Ljubljana, na 17.733/30 kron proračunjena dela se bodo oddala
potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče, ponudbe z napovedbo enotnih cen za
posamezne delavske kategorije naj se predložijo

do 19. februarja t. l. ob 12^h opoldne

podpisnemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, dolo-
slati je zapečateni z nadpisom:

„Ponudba za prevzemanje izkopa in zasipa cevne jarka
pri vodovodu v občini Ježica, okraj Ljubljana“.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da priznava ponudnik stavbne
pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini
ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na
višino ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponud-
beno razpravo.

Načrti, ofertni pripomočki in stavbni pogoji se dobe pri deželnem
stavbnem uradu ob navadnih uradnih urah za znesek 3 K 60 v.

Deželni odbor kranjski,

v Ljubljani, dne 19. januarja 1910.

Prvi slovenski pogrebni zavod v Ljubljani, Prešernova ul. 44.

Prireja pogrebe od najpreprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih kakor tudi s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebnih za mrliča, kakor: kovinaste in lepo okrašene lo-
sene krste, čevlje, vence, umetne cvetlice, kovine, porcelana in perl. Najnižje cene.

Za slučaj potrebe se vljudno priporočajo

Turk in brata Rojina.

186

Razne stvari.

* Svoboda za srednješolce. Zagrebški listi poročajo, da izide v kratkem naredba deželne vlade, v kateri se dovoljuje srednješolcem višjih dveh razredov obisk poštenih kavarn in gostiln. Klerikalcem seveda to ni prav nič po volji. Pri nas je tudi že skrajni čas, da bi se srednješolcem višjih razredov poset kavarn dovolil. Ampak to se menda ne bo tako brž zgodilo; klerikalci se preveč boje listov, ki bi v kavarni prišli študentom v roke. Raje trpe, da se študentje potikajo po raznih dvomljivih beznicah.

* Čevljarji proti velekapitalu. Nedavno je priredila Mnihovgraska tovarna čevljev v Pragi takozvani »veletrog s čevlji«. Vprizorila je veliko reklamo, češ, da se prodajajo čevlji pod tovarniško ceno in skušala s tem privabiti občinstvo. Proti tej nečedni konkurenci so se dvignili vsi praški čevljarji. Sklicali so protestni shod, katerega se je udeležilo na 2000 zastopnikov čevljarjske obrti. Čevljarji so hrupno demonstriali proti navedeni tvrdki, ki tako grdo vara javnost, da je bila parkrat že obšutno kaznovana. V sprejeti resoluciji se protestuje proti takemu oskodbnemu male obrti, obenem pa se poziva državne poslance, da naj čimprej sklenejo v državnem zboru zakon v obrambo solidnega dela in trgovine.

* Prof. O. Hostinský f. V Pragi je umrl te dni univerzitetni profesor dr. Otokar Hostinský v starosti 63 let. Hostinský je bil moč, čegar ime je ozko zvezano z razvojem moderne češke umetnosti, predvsem glasbe in tu v prvi vrsti delo Smetanove. Napisal je celo vrsto estetičnih razprav, spisov o glasbi itd. Smetana sam je ocenil Hostinského že l. 1879, takole: »Lahko si gratuliramo, da imamo teoretika, ki bo kmalu enak vsem drugim narodov.« Smetanove besede so se izpolnile. Češka znanost je izgubila moža, ki ga bo težko kdaj kdo nadomestil.

* Novoletna voščila jugoslovanskih vladarjev. Ob pravoslavnem novem letu je dobil srbski kralj Peter iz Sofije to-le brzojavko: »Ob pragu novega leta Ti želim, dragi brat, iz srca srečo in napredek ter prosim vsemogočnega, da bi vzel pod svojo zaščito Tvojo rodbino in bratski srbski narod. Ferdinand. — Kralj Peter pa je poslal v Sofijo to-le brzojavko: »Pošiljam Ti, dragi brat, k novemu letu svoje iskrene želje za Tvojo srečo in Tvojega vzvišenega doma ter za napredek bratskega bolgarskega naroda. Moji otroci se pridružujejo tem iskrenim voščilom. Peter.«

* Poljska požrtvovalnost. Takrat, ko so Nemci začeli zbirati svoj Rosseggerjev sklad, so tudi avstrijski Poljaki začeli zlagati takozvani »dar grundvalski«. In revni trimilijonski poljski narod je v svoji požrtvovalnosti nadkrilil celih 9 milijonov avstrijskih Nemcev. Naj navedemo nekatere izredne slučaje požrtvovalnosti. Nižji uradniki in delavci pri ravnateljstvu državnih železnic v Lvovu so zložili za »dar grundvalski« 2589 K 50 v; uradniki deželne odbora 28.647 K; učitelstvo na četrti gimnaziji v Lvovu 4350 K; društvo trgovcev in trgovskih nastvaljencev v Lvovu 10.000 K; rudarji v okolici Wieliczke in Bohnije 4320 K in otroci, ki so se v korist gorenjemu skladu odpovedali sladkarijam in igračam, so poslali na urednostno listo »Maly Swiatok« 2000 K! — Pri Slovencih žal, ni take požrtvovalnosti!

* Paris za Slovane. Na slavni pariški Sorbonni je imel 16. t. m. češki profesor Hanuš Jelínek svoje otvoritveno predavanje o češki literaturi. Na tem predavanju se je zbral proforski kolegij Sorbonne, na čelu mu rektor Denis, slavni francoski historik in odkrit prijatelj Slovanov. Denis je Jelínka pozdravil v daljšem nagovoru, v katerem je poudarjal, da mora Francija in Pariz postati središče slovanskega študija, ker so Slovani v svoji lastni domovini obdani od nasprotnikov. Slovani naj pošiljajo v Pariz ne le dijake, temveč tudi profesorje; Francija bo pa pošiljala med Slované svoje dijake in profesorje.

* Tepež v sodni dvorani. Pred prizivnim sodiščem na Dunaju se je vršila 18. t. m. kazenska obravnava proti trem delavcem, ki so bili obdolženi hudodelstva vloma. Neki delavec, ki je bil zaslišan kot prič, je izpovedal za obtožence zelo obtežljivo. To je drugo prič, brata enega obtožencev, tako razkačilo, da je začel obtežljivo pričati in nato pretepavati. Predno so priskočili slugi, je že dal svojemu nasprotniku par krepkih zausnic. Neko drugo prič je s tako močjo udaril po glavi, da se je zgrudila na tla.

* Tatvine na parniku. Na nemškem parniku »Auguste Viktoria«, ki

voni iz Hamourga v New York, so se dogajale v zadnjih mesecih velike tatvine šivil. Ker družba nikakor ni mogla priti tatomom na sled, je vvela pri zadnji vožnji v New York na ladjo tri kriminalne uradnike in sicer dva kot potnika, enega pa kot kuharja. Ti uradniki so že na poti v New York spoznali tatvinsko družbo med uslužbenci na parniku. Ko se je te dni vrnil parnik v Hamburg, so vsled brzojavnega poziva došli na krov policisti in uradniki, ki so aretirali 38 uslužbencev.

* Pameten davek. Amerikanski kapitalisti, ki bivajo dlje časa izven svoje domovine, morajo svojemu kapitalu primerno plačevati nekakšno odškodnino. Te dni je staval Sabath, član kongresa v državi Illinois, predlog, ki je tudi vreden vsega upoštevanja. Po njegovem predlogu naj bi se obdačila dota, toda šele takrat, ko doseže 500.000 kron in še to samo v slučaju, kadar dota odputuje iz Amerike. Ta davek bi znašal od 500.000 do 1 1/2 milijona kron dote 5%, od 5 milijonov dalje pa 20%. To bi bil jako pameten davek, katerega bi čutili samo lačni evropski aristokratje.

* Časopisna anonea je postala vreden činitelj v trgovstvu današnjih časov. Vsled tega se v industrijskih in trgovskih krogih z velikim zanimanjem pričakuje »Časopisnega kataloga«, ki ga izdaja konec oziroma v začetku vsakega leta anončna ekspedicija Rudolf Mosse. Inerent dobi v tej knjigi vse zaželjene podatke. V zvezi z Rudolf Mossejevim »Normalnim vrstomercom« nudi »Časopisni katalog« edino sredstvo za pravilno računanje vrst in zanesljiv pregled o pravilnosti računov za oglaševanje. Z ravno izdanim katalogom za leto 1910. je podala tvrdka Rudolf Mosse svojim prijateljem zopet lično pisemsko mapo s koledarjem za opazke za vsak dan v letu. V posebnem oddelku podaja časopisna ekspedicija Rudolf Mosse reprodukcijo najnovejših anončnih načrtov, ki jih je za svoje naročnike izvršila v lastnem risarskem biroju, da pokaže, da hoče tudi v tem oziru biti vedno na uslugo svojim inšerentom.

* Vojvoda — ponarejalec denarja. Poročali smo, da so v Madridu zaprli vojvodo Beneventskega radi ponarejanja denarja. Tukaj podajamo nekaj podatkov iz življenja zaprtega ponarejalca. Leta 1887. se je omožila Marija de los Dolores, edina hči starega španskega velikaša, vojvode gandijskega in beneventskega s plemičem Emilijem Bessieresom, ki je bil takrat vodja reakcionarne stranke v zbornici kortesov. Ko je leta 1898. umrl njen oče, je postala plem. Bessieresova dedinja velikanskega premoženja, podedovala pa je tudi naslov: vojvodinja gandijska in beneventska. Odtod tudi prihaja, da si je odslej nadeval njen mož naslov vojvode beneventskega. Novopečeni vojvoda je živel odslej zelo razkošno. Razmetaval je denar, kakor da mu ga ne more nikdar zmanjkati. Nekega večera pa ga je žena zalotila, ko je baš grešil proti zakonski zvestobi. Prevarana žena je pretrgala takoj vse zakonske vezi, najhujše pa je bilo za »vojvodo« to, da ni dobival odslej od ogromnega premoženja svoje žene niti najmanjšega denarnega prispevka. Pred dvema letoma so začeli krožiti po Španiji ponarejeni papirnati duros (približno naši petkronski komadi) v taki množini, da je bila španska vlada v največji zadregi. Denar je bil tako dobro ponarejen, da so učičili celo mnogo pravih kosov. Nastala je največja zmešnjava, to pa tem bolj, ker ni mogel nihče niti najmanj slutiti, odkod prihaja taka množina falzifikatov v promet. — Bil je samo slučaj, da je oblast prišla ponarejalcu na sled. Vojvodinja beneventskega je vložila proti Bessieresu tožbo na ločitev zakona. Mož je pa izginil, vsled česar se mu sodnijski odloki niso mogli vročiti. Nedavno se je naznanilo sodni, da biva v Andaluziji v neki samotni vili. Neko soboto se približata vili dva sodna uradnika, da vročita Bessieresu sodne sklepe. Vila je bila videti popolnoma zapuščena. Ker ni hotel nihče odpreti, sta uradnika s silo vdrla v notranje prostore. V neki kleti pa sta ostrmela — cele kupe bankovcev, popolnoma izdelanih in napolizdelanih, je ležalo vse naokrog. Popolnoma urejeni stroji so pričali, kolike množine denarja je mogoče na njih izdelati. Prišel je od neke Bessieres, ki ni niti najmanj slutil, kak obisk ima v svoji delavnici. Bil je takoj aretiran. Bessieres odločno taji, da bi bil on izdeloval ponarejen denar. Zadeva je zbudila po vsi Španiji velikansko iznenadenje.

H. Suttner
Ljubljana, Mostni trg
razpoložljiva 3666
ure, zlatino in srebrnino
na vse kraje sveta Ob
nite so zanesljivo na
domače slov. tiskarke
Veliki novi
cenik zastonj!
novosti
Ploščnata, tenka, prava
nikelnasta Anker-Ros-

kopij ura na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno heli, prav na tančno 36 ur idoča. — K 4-50.
Srebrne ure od 6 kron naprej.
Večletno jamstvo. — Ako blago ne ugaja, se denar vrne.
Sokolsko veržice s slov. trakov
nikelnasta K 1-20, srebrna K 3-—.

Ant. Bajec
naznanja sl. p. n. občinstvu, da se
356 nahaja njegova
vrtnarija
na Karlovski cesti št. 2,
cvetlični salon
pa pod Trančo.
Izdelovanje čepkov, vencev l. t. d.
Okrasno delo in zmerno cene.
Velika zaloga suh h vencev.
Znanja naročila točno. :: ::

Pristni kranjski
lanenooljniati firnež
Oljnate barve
v posodah po 1/2, 1 kg
kakor tudi v večjih posodah.
Fasadne barve
za hiše, po vzorcih.
Slikarski vzorci
in papir za vzorce.
Čaki
pristni angleški za vozove,
za polajšiva in za pode.
Steklarski klej
(hit) priznane in strokovno
preizkušene najboljši.
Karbolinej prve
vrste
Mavec (gips)
za podobarje in za stavbe.
Čopiči 283
domačega izdelka za zidarje
in za vsako obrt
priporoča
Adolf Hauptmann
v Ljubljani.
Prva kranjska tovarna
oljnatih barv, črnil, lakov
in steklarskega kleja.
Zahtevajte cenike!

J. Zamljen
čevljarški mojster
v Ljubljani, Kongresni trg št. 13
se priporoča za vsa v svoje stroko
spadajoča dela.
Jzdeluje prave gorske in
telovadske čevlje.

Posestvo
v Krškem, sredi mesta, na najbolj
prometnem prostoru, obstoječe iz dveh
hiš, kjer se nahaja gostilna in ka
varna, obširnega gospodarskega po
sloja, kroglična in zalogo piva,
se radi pre hitve prodaja iz proste roke.
Tudi se vzame po dogovoru v
račun hiša ali posestvo v Ljubljani.
Prostor je zelo pripraven za me
sarijo, trgovino ali kaj enakega.
Ponudbe naj se blagovolijo po
slati Val. Scagnetti, Ljubljana, se
lenburgova ulica 6. 241

Ugodna zbirka stančkov
40 metrov cefira, barhenta,
flanel, ovala itd. lepo razdeljenih v
kose od 1 do 8 m trov pošilja po
povzetju
za 18 kron
vrlo znana izvozna trgovina
V. J. Havliček a brata
v Podbrdreh
Naročite takoj
Priporočilo 852
Vaše blagorodje!
Vašo cenjeno pošiljatev smo ob
držali z največjo zadovoljnostjo, ho
čemo ostati še nadalje Vaši odjemalci
in priporočati Vašo cenjeno firmo
svojim znancem
Frydek, 4. januarja 1908

Priporočamo
za predpust
glasovite in zajamčeno naravne pro
izvode, odlikovane z zlato kolajno
Sans Souci, Grand crémant
franc. šampanjec. 4579
Carte d' Or
domača specialiteta.
Asti spumante
turinska specialiteta.
Bakarska vodica
primorska specialiteta.
Gennaro Ossoinack, Reka
pivnica šampanjca.
Cene nizke. Zahtevajte cenovnik.

C. kr. avstrijske državne železnice.
Izveleček iz voznega reda.
Veljaven od 1. oktobra 1909.
Odhod iz Ljubljane (juž. žel.)
7-03 zjutraj: Osebn. vlak v smeri: Trbič,
Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico,
drž. žel., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak (čes
Podroščico), Celovec.
7-20 zjutraj: Osebn. vlak v smeri: Grosuplje,
Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
8-26 dopoldne: Osebn. vlak v smeri: Jeseni
ce, Beljak, (čes Podroščico), Celovec,
Prago, Draždane, Berlin
8-40 dopoldne: Osebn. vlak v smeri: Trbič,
Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico,
drž. žel., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak, (čes
Podroščico), Celovec.
1-32 popoldne: Osebn. vlak v smeri: Gro
suplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
2-28 popoldne: Osebn. vlak v smeri: Trbič,
Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico,
drž. žel., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak, (čes
Podroščico), Celovec.
3-23 zvečer: Osebn. vlak v smeri: Trbič,
Jesenice, Trbič, Beljak, (čes Podroščico),
Celovec, Prago, Draždane, Berlin.
7-40 zvečer: Osebn. vlak v smeri: Grosuplje,
Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
10 poneči: Osebn. vlak v smeri: Jesenice,
Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico, drž. žel.,
Trst, c. kr. drž. žel., Beljak, juž. žel., (čes
Podroščico) Prago, Draždane, Berlin.
Odhod iz Ljubljane (državne železnice):
7-23 zjutraj: Osebn. vlak v Kamnik.
8-06 popoldne: Osebn. vlak v Kamnik.
7-10 zvečer: Osebn. vlak v Kamnik.

Sprejmeta se
2 potnika
proti dobremu zaslužku pri Fr. R.
Zajcu v Ljubljani. 301
Prodaja se dobro idoča in vpeljana
trgovina
s šivalnimi stroji in dvokolesi v
Gorici.
Vpraša se pri Josipu Dekleva,
trgovcu v Gorici. 279

Špiritovi sodi
od finega špita od 600 do 800
litrov in
vinski hrastovi sodi
prav močni in zanesljivi, se dobe po
nizki ceni pri tvrdki 599
M. Rosner & drug
v Ljubljani, poleg Koslerjeve pivovarne.

Vsak dan sveže
pustne krofe
priporoča
JAKOB ZALAZNIK
Stari trg št. 21.

Št 1983 299
Ustanova za gimnazijce.
Pri mestnem magistratu so od pr
vega semestra tek. čega šolskega leta
izpraznena 4 mesta Jernej Sal
locherjeve dijaške ustanove po
100 K na leto.
Do te ustanove imajo pravico na
Kranjskem rojeni, ubogi, pridni in
blagonravni učenci ljubljanskih gim
nazij.
Prošnje za podelitev teh ustanov
nih mest je z dokazili o rojstvu na
Kranjskem, potem o uboštvo in o
učnem uspehu vlagati
do 24. februarja letos
pri šolskem ravnateljstvu.
Mestni magistrat ljubljanski,
dnn 18. januarja 1910.
Županov namestnik:
Voncina I. r.

Prihod v Ljubljano (južne železnice)
7-12 zjutraj: Osebn. vlak iz Berlina, Draždan,
Prage, Beljaka, juž. žel., Trbiža, Jesenic,
Gorice, Trsta, Trbiča.
8-52 zjutraj: Osebn. vlak iz Kočevja, Straža-
Toplic, Rudolfovega, Grosuplje.
11-23 dopoldne: Osebn. vlak iz Berlina,
Draždan, Prage, Celovca, Beljaka, juž. žel.,
čes Podroščico in Trbiža, Gorice, d.ž. žel.,
Jesenice, Trbiča.
2-59 popoldne: Osebn. vlak iz Kočevja,
Straža-Toplic, Rudolfovega, Grosuplje.
4-15 popoldne: Osebn. vlak iz Beljaka, juž.
žel., Trbiža, Celovca, Beljaka, (čes Podro
ščico), Gorice, drž. žel., Trsta c. kr. drž.
žel., Jesenic, Trbiča.
6-49 zvečer: Osebn. vlak iz Berlina, Draž
dan, Prage, Celovca, Beljaka, (čes Podro
ščico), Jesenic.
8-42 zvečer: Osebn. vlak iz Beljaka, juž.
žel., Trbiža, Celovca, Beljaka (čes Podro
ščico), Trsta, c. kr. drž. žel., Gorice, drž.
žel., Jesenic, Trbiča.
9-07 zvečer: Osebn. vlak iz Kočevja, Straža-
Toplic, Rudolfovega, Grosuplje.
11-08 poneči: Osebn. vlak iz Trbiža, Celovca,
Beljaka (čes Podroščico), Trsta, c. kr. drž.
žel., Gorice, drž. žel., Jesenic.
Prihod v Ljubljano (državne železnice):
6-40 zjutraj: Osebn. vlak iz Kamnika.
10-50 dopoldne: Osebn. vlak iz Kamnika.
6-10 zvečer: Osebn. vlak iz Kamnika.
Časi prihoda in odhoda so navedeni v srednj.
evropejskem času.

Vodovodi inženir-hidrotekt
Konrad Lachnik, Ljubljana
kanalizacije, kopališke naprave
Jozefovova ulica št. 4. Draždani: Lachnik-Ljubljana.